

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

METODIKA

PRINCÍPY A PRIEBEH KONANIA MULTIDISCIPLINÁRNEHO PRÍSTUPU SÚDU V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

OBSAH

ÚVOD	4
POJMY	7
1 MULTIDISCIPLINÁRNY PRÍSTUP	10
1.1 PRÍSTUP SÚDU V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE PODĽA ZÁSAD MDP	10
1.1.1 <i>Dieťa v centre pozornosti</i>	10
1.1.2 <i>Participačné práva dieťaťa</i>	10
1.1.3 <i>Rodičovská zodpovednosť</i>	11
1.1.4 <i>Efektívny postup súdu</i>	11
1.1.5 <i>Zapojenie spolupracujúcich subjektov</i>	13
1.2 SPOLUPRACUJÚCE SUBJEKTY	14
1.2.1 <i>Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny</i>	14
1.2.1.1. <i>Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately</i>	14
1.2.1.2 <i>Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako kolízny opatrovník</i>	15
1.2.1.3 <i>Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho organizačná súčasť: Referát poradensko-psychologických služieb</i>	16
1.2.2 <i>Prokuratúra</i>	16
1.2.3 <i>Centrum poradenstva a prevencie (pôvodne pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie)</i>	17
1.2.4 <i>Centrum pre deti a rodiny</i>	18
1.2.5 <i>Akreditované subjekty</i>	19
1.2.6 <i>Poradenský konzultanti</i>	20
1.2.7 <i>Intervenčné centrá</i>	20
1.2.8 <i>Rodinné poradne</i>	21
1.2.9 <i>Mediátori</i>	21
1.2.10 <i>Advokáti</i>	22
1.3 VYTVORENIE LOKÁLNEJ SKUPINY MDP	23
2 SÚDNE KONANIE V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE PODĽA ZÁSAD MULTIDISCIPLINÁRNEHO PRÍSTUPU	25
2.1 FÁZY SÚDNEHO KONANIA V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE PODĽA ZÁSAD MDP	25
2.2 VÝBER VECÍ PRE MDP	26
2.2.1 <i>Prípady vhodné pre MDP</i>	26
2.2.2 <i>Prípady nevhodné pre MDP</i>	27
2.2.3 <i>Prípady rizikové pre MDP</i>	27

2.2.4 Prípady špecifické	28
2.3 PRIEBEH SÚDNEHO KONANIA V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE PODĽA ZÁSAD MULTIDISCIPLINÁRNEJ SPOLUPRÁCE	29
2.3.1 Tzv. dobrovoľná fáza	29
2.3.1.1 Odstraňovanie väd konania	29
2.3.1.2 Úkony pred informatívnym stretnutím s rodičmi	29
2.3.1.3 Informatívne stretnutie rodičov	32
2.3.2 Tzv. autoritatívna fáza.....	38
2.4 OSOBITOSTI NIEKTORÝCH TYPOV KONANÍ V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE Z POHĽADU MDP	39
2.4.1 Ak je indikované násilie	39
2.4.2 Výkon rozhodnutia vo veciach maloletých	40
2.4.2.1 Tzv. dobrovoľná fáza konania MDP v konaniach o výkon rozhodnutia ..	40
2.4.2.2 Tzv. Autoritatívna fáza konania MDP v konaniach o výkon rozhodnutia	43
ZÁVER.....	45
PRÍLOHY	46

ÚVOD

Vzájomná odborná spolupráca má pre činnosť súdov význam nielen v zrýchlení a zefektívnení súdneho konania, prináša navyše nové možnosti riešenia sporov rodičov v záujme ich maloletých detí. Popri základnej kompetencii súdov, ktorá spočíva v rozhodovaní sporov, sa týmto otvárajú širšie možnosti vedenia účastníkov konania k zmiernému riešeniu, ktoré je v kontexte rodinnoprávnej agendy obvykle viac v záujme maloletých detí, ako autoritatívne rozhodovanie súdu.

Medzi základné piliere nového prístupu riešenia rodičovských sporov patria najmä **motivácia a podpora rodičov** ako účastníkov konania, aby našli sami vhodné riešenie dohodou; odborná spolupráca; **rýchlosť súdneho konania** resp. rýchlosť rozhodovania v otázkach týkajúcich sa maloletých detí zo strany súdu; **participačné práva maloletých detí vrátane zisťovania ich názoru**. Tento prístup vychádza z názoru, že **rozhodovanie o maloletých deťoch patrí predovšetkým do rúk rodičov**. Cieľom všetkých odborníkov vrátane súdu, ktorí riešia konflikty, vyplývajúce z nezhôd rodičov vo veciach výchovy a starostlivosti o maloleté deti, je **nastaviť komunikáciu rodičov** aspoň v minimálnej miere a zmierniť rodičovský konflikt.

Ak označujeme nový prístup súdov pojmom „multidisciplinárny prístup“, jedným z jeho pilierov je multidisciplinárna spolupráca súdu a jednotlivých subjektov a profesií, ktoré prispievajú k riešeniu sporov rodičov. Okrem zmeny v postupe súdu je podstatnou zmenou pre súd väčšie a adresné odporúčanie odbornej pomoci pre eliminovanie rodinného konfliktu a zapojenie odborníkov multidisciplinárnej spolupráce, ktorí sú v rôznych pozíciách súčasťou riešenia sporov rodičov.

Vytvorenie multidisciplinárneho tímu je založené jednak na úrovni poznania teoretických vedomostí o kompetenciách jednotlivých subjektov a ich limitoch, a jednak na dostupnosti jednotlivých odborníkov v jednotlivých regiónoch. Bolo by nespochybniteľne účelné, pokiaľ by v regiónoch všetkých súdov existovali dostupné odborné služby. Realita je však iná, preto je nevyhnutné mať pre každý súd transparentne zmapované možnosti iných subjektov poskytovať odbornú pomoc pri multidisciplinárnej spolupráci. Toto je účelné realizovať cestou formovania lokálnych skupín multidisciplinárnej spolupráce. Multidisciplinárna spolupráca je spolupráca medzi odborníkmi, ktorá predpokladá vzájomné využívanie a koordinovanie informácií z jednotlivých vedných odborov a plnenie úloh podľa profesijných schopností jednotlivých členov tímu na riešenie špecifického problému.

Táto metodika zohľadňuje iba špecifickú podmnožinu konfliktov v oblasti rodinnoprávných vzťahov, ktoré **sú predmetom súdneho konania**. Z tohto dôvodu hlavným iniciátorom a koordinátorom skupiny multidisciplinárnej spolupráce v rámci MDP (v procese implementácie MDP) musí byť súd.

MDP vyžaduje okrem obvyklých právnych kompetencií sudcov a sudkýň a vyšších súdnych úradníkov - koordinátorov nadstavbové komunikačné zručnosti (tzv. soft skills) a základné nutné minimum z psychológie. Komunikačné zručnosti sú neoddeliteľné od postojového rámca. Navyiac na posilňovanie psychologických zručností je na súde k dispozícii psychológ KS, ktorý môže byť nielen prítomný na stretnutiach rodičov, ale môže poskytovať tiež konzultáciu práve VSÚ-koordinátorom a sudcom.

Kde už z návrhu alebo vyjadrenia k návrhu vyplýva, že môže ísť o prítomnosť násilia v rodine, nie je vhodné aplikovať MDP.

Najvýznamnejšou zmenou v konkrétnom postupe súdu je zaradenie **informačného stretnutia rodičov** do obdobia medzi podaním návrhu na príslušný súd a prvým pojednávaním súdu. Jeho hlavným zmyslom a účelom je rodičov informovať o ich možnostiach vyriešiť svoj konflikt bez toho, aby o ňom musel autoritatívne rozhodnúť sudca na pojednávaní, ak sa rodičia vedia dohodnúť resp. ak je vhodnou odbornou pomocou možné dosiahnuť dohodu rodičov.

Zaradenie informatívneho stretnutia čo najskôr od podania návrhu na príslušný súd sleduje hlavne skrátenie lehoty na prvý kontakt súdu s účastníkmi konania/rodičmi a má zabrániť eskalácii konfliktu, ktorá je typická, ak medzi podaním návrhu na príslušný súd a prvým pojednávaním, súd s rodičmi nekomunikuje resp. komunikuje iba formou písomného zaslania návrhu na vyjadrenie sa a preposlanie vyjadrenia. Neformálny prístup na informatívnom stretnutí s rodičmi má zabrániť rozvoju konfliktu a smerovať rodičov k zmierlivému riešeniu a v prípade potreby aj k využitiu odbornej pomoci.

Druh a forma odbornej pomoci sa odlišuje v závislosti na možnostiach dostupnosti konkrétnej odbornej pomoci a možnostiach a schopnostiach rodičov absolvovať konkrétnu odbornú pomoc. Rodičom môže byť navrhnutá napríklad mediácia podľa zákona o mediácii, služby RPPS, odborná pomoc štátnych a neštátnych centier pre deti a rodiny a iných neziskových organizácií a subjektov, vrátane fyzických a právnických osôb poskytujúcich odborné služby v procese rozpadu rodiny na súkromnej báze, ktoré môžu prispieť k riešeniu rodičovského konfliktu.

Pokiaľ rodičia uzatvoria rodičovskú dohodu v ktorejkoľvek fáze konania, je to v zásade pre maloleté dieťa pozitívny výsledok. Ak sa rodičia na tvorbe pravidiel výkonu ich rodičovských práv a povinností v súvislosti s ukončením ich spolužitia aktívne spolupodieľajú, je pre nich riešenie viac akceptovateľné ako autoritatívne súdne rozhodnutie a je väčší predpoklad, že ho budú dobrovoľne a dlhodobo dodržiavať. Podmienkou fungovania takejto dohody je spolupracujúce nastavenie rodičov.

Pri vyhrotených rodičovských sporoch vhodná kombinácia odbornej pomoci a autoritatívneho riešenia meritórnymi rozhodnutiami súdu môže viesť k zabezpečeniu najlepšieho záujmu maloletých detí.

V prípade, ak sa s rodinou, v ktorej prebieha konflikt, pracuje niektorou z foriem odbornej pomoci, aj dlhšie súdne konanie, ak si ho poskytnutie komplexnej odbornej pomoci vyžaduje, nepredstavuje negatívny dopad na maloleté deti, ako tomu býva v dlhších súdnych konaniach, kedy medzi pojednávaniami neprebíha žiadna odborná pomoc. Ak však napriek odbornej pomoci a zmierovacej činnosti sudcu na pojednávaní k dohode nedôjde, súd vo veci autoritatívne rozhodne v zásade v rovnakých časových rámcoch, ako pri „tradičnom“ súdnom konaní, kedy paralelne so súdnym konaním odborná pomoc (minimálne pred prvým pojednávaním) v súčasnosti obvykle neprebíha.

Cielená edukácia a podporný prístup súdu k rodičom ako účastníkom konania aj v tých prípadoch, ak sa nepodarí dosiahnuť dohodu rodičov, viac či menej zmierňujú konflikt, čo má nesporne pozitívny dopad najmä na emočnú stránku prežívania maloletých detí. Pozitívnym výsledkom aplikácie MDP je aj skutočnosť, že následne aj pri ďalšej zmene pomerov majú rodičia viac možností a nadobudnutých zručností tieto zmeny riešiť dohodou a nemajú prioritnú potrebu iniciovať nové súdne konanie.

POJMY

Informatívne stretnutie rodičov (ďalej „ISR“) - iný potrebný procesný úkon súdu v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, v ktorých možno uzavrieť rodičovskú dohodu a v konaní o výkon rozhodnutia, ktorého účelom je najmä vedenie rodičov k prevzatiu rodičovskej zodpovednosti, využitiu odbornej pomoci a k uzavretiu rodičovskej dohody.

Lokálna skupina multidisciplinárnej spolupráce – skupina spolupracujúcich subjektov, ktorú si vytvára súd vo svojom obvode za účelom nastavenia všeobecných pravidiel spolupráce, ktorá môže napomôcť riešeniu rodičovských konfliktov.

Mediácia – postup podľa zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý za mediáciu označuje mimosúdnu činnosť, pri ktorej osoby zúčastnené na mediácii pomocou mediátora riešia konflikt, ktorý vznikol z ich zmluvného vzťahu alebo iného právneho vzťahu. Pre účel tejto metodiky sa za mediáciu považuje najmä riešenie vecí a konfliktného správania rodičov v súvislosti s výkonom ich rodičovských práv a povinností.

Multidisciplinárny prístup v rodinnoprávnej agende na súde (ďalej aj „MDP“) – označuje taký postup súdu, pri ktorom v súlade s dodržiavaním všetkých právnych noriem procesného práva pri sledovaní najlepšieho záujmu dieťaťa, súd vychádza z predpokladu, že rozhodovať o deťoch by mali primárne rodičia. K tomu sú rodičia vedení najmä počas informatívneho stretnutia rodičov na súde, za prítomnosti vyššieho súdneho úradníka-koordinátora a podľa potreby aj orgánu sociálnoprávnej ochrany ÚPSVaR a psychológa krajského súdu. Ak rodičia nie sú schopní uzavrieť rodičovskú dohodu, súd pre efektívne riešenie konfliktu pred autoritatívnym rozhodnutím, uprednostní spoluprácu odborníkov a subjektov, ktoré majú v kompetencii riešenie rodinnoprávnych konfliktov, ak zistený skutkový stav prípadu nevyžaduje uprednostniť autoritatívne rozhodnutie súdu.

Psychológ KS - zamestnanec krajského súdu určený rozvrhom práce, ktorý vykonáva podpornú psychologickú činnosť, najmä v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých pre obvod tohto krajského súdu.

Rodinnoprávna agenda – pre účely metodiky sa za rodinnoprávnu agendu považuje rozhodovanie súdu vo veciach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloletých, pričom metodika je primárne aplikovateľná na veci podľa druhej (osobitnej) časti CMP prvej hlavy, prvého, štvrtého a piateho dielu, s výnimkou vecí, uvedených v piatom diele v § 111 písm. e), f), i), l), m), n), o) CMP. Rovnako sa táto metodika môže primerane aplikovať aj na konania podľa štvrtej časti CMP (výkon rozhodnutia vo veciach maloletých).

Rodičovská zodpovednosť - v zmysle Haagskeho dohovoru o ochrane detí z roku 1996 sa rodičovská zodpovednosť vzťahuje na „rodičovskú autoritu alebo iný obdobný vzájomný vzťah upravujúci práva, právomoci a povinnosti rodičov, opatrovníkov alebo iných zákonných zástupcov vo vzťahu k osobe alebo majetku dieťaťa.“ Rozsah rodičovských práv a povinností možno pritom v súlade s ustanovením § 28 ods. 1 zákona o rodine vykladať najmä ako sústavnú a dôslednú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa a správu jeho majetku. Metodika sa súčasne opiera o obrátený imperatív rodičovskej zodpovednosti, a to, že rodičia nemajú len právo na starostlivosť a výchovu svojich detí, ale je to aj ich povinnosť.

Rodičovský konflikt – konflikt medzi rodičmi maloletého dieťaťa, ktorý priamo súvisí s výkonom ich rodičovských práv a povinností a súčasne je predmetom súdneho konania.

Rodičovská dohoda – autoritatívne rozhodnutie súdu možno nahradiť dohodou rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ktorá musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná. Pri schvaľovaní dohody rodičov súd rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Spolupracujúci rodičia – rodičia, vedomí si tej skutočnosti, že emočné bezpečie ich dieťaťa nie je možné dosiahnuť bez ich vzájomnej priateľskej komunikácie. Rodičovský konflikt preto riešia zmierom a dohodou, konajúc pritom v najlepšom záujme dieťaťa, nezávisle od minulosti, prítomnosti či budúcnosti ich partnerského či manželského vzťahu. Dokážu odložiť riešenie partnerských konfliktov, keď je potrebné sa aktuálne spojiť a spolupracovať v záujme dieťaťa. V komunikácii s dieťaťom vytvárajú pozitívny obraz druhého rodiča.

Spolupracujúce subjekty – subjekty, ktoré v rámci rodinnoprávnej agendy môžu vzhľadom na svojej kompetencie participovať na konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti.

Vyšší súdny úradník – koordinátor – (ďalej „VSÚ – koordinátor“) je vyšší súdny úradník určený rozvrhom práce, ktorý vedie informatívne stretnutie rodičov v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých a úkony spojené s informatívnym stretnutím rodičov.

Záujem dieťaťa – pre účely tejto metodiky záujmom dieťaťa je najmä úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa a prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňujú najmä jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilita budúceho výchovného prostredia, schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom.

Za záujem dieťaťa sa považuje právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu s obidvoma rodičmi, aj tu je však kľúčové, aby nebol pritom ohrozený záujem dieťaťa o bezpečné prostredie. Rovnako kľúčové pre emočné bezpečie maloletého je, aby rodičia, ktorí sa spolupodieľajú na jeho výchove, boli spolupracujúcimi rodičmi.

1 MULTIDISCIPLINÁRNY PRÍSTUP

1.1 Prístup súdu v rodinnoprávnej agende podľa zásad MDP

MDP princípy sú:

1. Dieťa v centre pozornosti
2. Participačné práva dieťaťa
3. Rodičovská zodpovednosť
4. Efektívny postup súdu
5. Zapojenie spolupracujúcich subjektov

1.1.1 Dieťa v centre pozornosti

V rodinnoprávnej agende sa centrum pozornosti presúva na dieťa. Súdne konanie v tejto agende vždy sledovalo záujem dieťaťa, MDP však navyše prenáša zodpovednosť za úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v prvom rade na samotných rodičov, upriamuje pozornosť na zmiernenie konfliktov v rodine a práva a potreby dieťaťa dáva na prvé miesto. Aplikáciou MDP je možné v čo najväčšej miere minimalizovať škodlivé následky narušenia rodinných vzťahov.

Súdne konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa nemá viesť rodičov k súťaži v dokazovaní, kto je ten „lepší“ a kto je „horší“ rodič, ale v zmysle § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany **obidvoch rodičov** a aby bolo rešpektované **právo dieťaťa** na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi, ale aj súrodencami a inými blízkymi osobami maloletého, samozrejme, ak je to v záujme maloletého dieťaťa.

Snahou je vplývať na rodičov ako účastníkov konania, s cieľom napomôcť vyriešiť ich rodičovský konflikt a upriamiť pozornosť na ich maloleté dieťa. Cieľom sú **spolupracujúci rodičia**, ktorí vykonávajú svoju rodičovskú zodpovednosť v najlepšom záujme dieťaťa.

1.1.2 Participačné práva dieťaťa

Dieťa je nositeľom participačných práv. Vyplýva to jednak z Dohovoru o právach dieťaťa, z Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ďalších medzinárodných noriem, ako aj z vnútroštátnej legislatívy, najmä zákona o rodine a CMP. Preto aj v MDP je dôležité brať na zreteľ participačné práva detí a dôsledne ich dodržiavať.

Súd má vždy možnosť dieťa informovať priamo. MDP vytvára priestor pre participačné práva dieťaťa, a to najmä práva dieťaťa byť informované, právo byť vypočuté.

Podrobnejšie k participačným právam detí pozri Metodiku *participačné práva dieťaťa*.

1.1.3 Rodičovská zodpovednosť

Nový prístup k riešeniu rodičovských konfliktov odzrkadľuje zásadu zdôrazňujúcu **rovnoprávnosť postavenia obidvoch rodičov voči svojim deťom**, rešpektujúc tak dikciu ustanovenia § 28 ods. 2 zákona o rodine. Tomuto vnímaniu rodičovského postavenia súčasne zodpovedá ústavne garantované právo dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť (č. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). **Ústava** Slovenskej republiky v čl. 41 ods. 4 deklaruje, že: „**Starostlivosť o deti a ich výchovu je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.**“ Do týchto ústavných práv možno zasiahnuť len výnimočne z dôvodov ustanovených v zákone a len rozhodnutím súdu.

MDP bol inšpirovaný aj tzv. Cochemským modelom (niekedy označovaným aj ako Cochemská prax), ktorý označil určité zásady postupu súdu, ktoré do praxe zaviedol v 90. rokoch minulého storočia v meste Cochem (Nemecko) sudca Dr. Jürgen Rudolph, ktorý o. i. povedal, že: „*Dosiahnuť zhodu rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti.*“.

Rodičia potrebujú byť rešpektovaní vo svojich rodičovských rolách, pričom podpora a dôvera zo strany súdu aj odborníkov im pomáha opätovne prevziať spoločne rodičovskú zodpovednosť.

Ak sa rodičom umožní osobne a spoločne participovať na usporiadaní ich rodičovských práv a povinností, bude toto usporiadanie najlepšie odrážať nielen záujmy a potreby ich maloletého dieťaťa, ale aj oboch rodičov. Rodičia majú pochopiť, že síce končia ako partneri, ale stále zostávajú spoločne rodičmi svojich detí. Takto schválené rodičovské dohody, na ktorých tvorbe sa rodičia sami podieľajú, prinesú viac dobrovoľného plnenia záväzkov zo strany rodičov, menej návrhov na zmenu úpravy práv a povinností k maloletým deťom a menej návrhov na výkon rozhodnutí.

Rodičmi dobrovoľne uzatvorená dohoda, resp. dosiahnutie ich vzájomnej zhody, je vzhľadom na aktívnu spoluúčasť oboch rodičov a podporu zo strany súdu (prípadne aj ostatných spolupracujúcich subjektov) viac akceptovaná a aj v praxi dodržiavaná.

1.1.4 Efektívny postup súdu

V MDP sa od všetkých zúčastnených vyžaduje zmena postoja. Nový prístup v riešení rodičovských sporov vyžaduje nielen zmenu v postoji na strane rodičov, ale aj zmenu nastavenia a prístupu zo strany súdu, a to vždy v medziach a podľa platnej legislatívy.

Súd **bez zbytočného odkladu** po podaní návrhu, **aktívne komunikuje s rodičmi**, ktorí sú účastníkmi konania a začne vykonávať procesné úkony, ktorých účelom je rozhodnutie vo veci so zapojením spolupracujúcich rodičov. Rýchly a efektívny vstup súdu do rodičovského konfliktu v jeho začiatkoch a zapojenie obidvoch rodičov do riešenia (a v prípade potreby aj odborné intervencie spolupracujúcich odborníkov a inštitúcií od začiatku konania vo veci), eliminuje priestor na eskaláciu konfliktu.

V MDP je prioritou budovanie spolupráce a vzájomnej dôvery – čo znamená písomne zaznamenávať nie čo najviac, ale čo najmenej – teda zmeniť režim záznamov na nutné minimum, pri dodržaní všetkých požadovaných zákonných náležitostí! Inak povedané, snahou je **efektívny postup súdu, ktorý zachová účel a náležitosti právneho úkonu, ale odstráni nadbytočnosť** a nadmernú byrokratickosť súdu.

Odporúčame pri každom písomnom výstupe aplikovať test otázkou: „Čo z napísaného nie je zo zákona nevyhnutné zdieľať na to, aby mohol proces MDP pokračovať a súkromný charakter osobných informácií o účastníkoch ostal rešpektovaný?“

V prípadoch, v ktorých to procesné predpisy umožňujú, MDP vytvára priestor na efektívnosť postupu súdu, napr. tým, že súd bezprostredne a osobne komunikuje s účastníkmi konania (čo umožňuje súdu rýchlejšie vykonávať aj príslušné na seba nadväzujúce procesné úkony), pričom súd účastníkov, najmä prostredníctvom VSÚ-koordinátora, informuje o ďalšom postupe, prípadne VSÚ-koordinátor koordinuje potrebné úkony MDP. Súd súčasne vytvára podmienky na osobné stretnutia a komunikáciu s účastníkmi tak, aby sa konala vo vhodne upravených a prispôsobených priestoroch, ktoré sú neformálnejšie v porovnaní s pojednávacími miestnosťami.

V záujme rýchlosti konania, požadovanej zákonodarcom v článku 12 CMP a tiež § 30 CMP, sa napr. celý postup doručovania koncentruje v procesnom úkone ISR, pri ktorom účastníci konania **konajú so súdom osobne** v súlade s článkom 13 CMP a ústne v súlade s článkom 8 CMP, súčasne uvedú všetky skutočnosti, ktoré by inak súdu predniesli písomne v rámci vyjadrení.

Realizácia úkonov doručovania návrhu na začatie konania podľa § 167 CSP, § 2 ods. 1 CMP je len prispôsobená za účelom dosiahnutia spravodlivého rozhodnutia vo veci, v súlade s článkom 7 CMP. Pripravenosti účastníkov konania na ISR však nevyhnutne zodpovedá predchádzajúci procesný postup doručovania návrhu na začatie konania ostatným účastníkom, postupom podľa § 167 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

Ak chce súd efektívne zapájať odborníkov do spolupráce so súdom, musia byť **aj na strane súdu** vytvorené predpoklady na takúto spoluprácu, najmä vytvorenie funkčnej poručenskej pracovnej skupiny súdu, **tzv. Interná skupina súdu**.

Internú skupinu súdu konkrétneho okresného, príp. mestského súdu by mal **viest jeden poručenský sudca, ktorý je vo vedení súdu** (vykonáva funkciu predsedu alebo podpredsedu súdu), inak **jeden z poručenských sudcov zvolený** poručenskými sudcami daného súdu.

V takomto prípade odporúčame, aby o činnosti internej pracovnej skupiny súdu bolo informované vedenie tohto súdu, ktoré v prípade potreby gesturuje aktivity vyžadujúce súčinnosť, či súhlas vedenia súdu.

V najužšom ponímaní ide o **nastavenie, prípadne zjednotenie pravidiel spolupráce súdnych oddelení na súde** (sudca – vyšší súdny úradník - koordinátor – súdny tajomník – asistent + psychológ) a možné **zjednotenie postupov v rámci jedného súdu**.

Interná skupina súdu:

- vytvára, overuje a udržiava efektívne a konštruktívne podmienky pre spoluprácu v poručenskej agende v rámci súdu (vrátane pracovísk súdu);
- vytvára, overuje a udržiava konštruktívne, efektívne a transparentné pracovné kontakty so spolupracujúcimi profesiami vo svojom okrese/regióne,
- prepojuje a koordinuje odborníkov.

Pre MDP je charakteristické

- ⇒ Prvé informatívne stretnutie s rodičmi má byť **do jedného mesiaca**.
- ⇒ Prvé pojednávanie najneskôr do 3 mesiacov.
- ⇒ Súdne konanie **je ukončené najneskôr do 6 mesiacov** od jeho začatia na príslušnom súde.

1.1.5 Zapojenie spolupracujúcich subjektov

Za účelom zmiernenia rodičovského konfliktu, stabilizácie rodinného prostredia a obnovenia komunikácie medzi rodičmi tak, aby vedeli prevziať svoju rodičovskú zodpovednosť a dohodnúť sa v najlepšom záujme svojho dieťaťa na úprave výkonu rodičovských práv a povinností je žiadúce, aby boli **zapojené spolupracujúce subjekty**.

MDP umožňuje, aby **VSÚ-koordinátor odporučil** rodine, ak je to vhodné alebo potrebné, **odbornú pomoc**, poskytovanú niektorým zo spolupracujúcich subjektov, prípadne zapojil do riešenia spolupracujúce subjekty. V prípade, že rodičia využijú takto ponúkanú odbornú pomoc, VSÚ-koordinátor **prepája a koordinuje prácu spolupracujúcich subjektov**. Konkrétny typ odbornej pomoci, ktorú VSÚ – koordinátor odporúča rodičom závisí od potrieb a preferencií rodiny, ale aj od jej dostupnosti.

Efektívna spolupráca v rámci MDP je založená na vzájomnej spolupráci zapojených subjektov, ktorá vyžaduje znalosť jednak o praktickom a aktuálnom výkone kompetencií jednotlivých subjektov, jednak o dostupnosti jednotlivých subjektov (odborníkov) v jednotlivých obvodoch okresných, príp. mestských súdov, čo vyžaduje vytvorenie funkčnej **Lokálnej skupiny multidisciplinárnej spolupráce** (viď kapitola 1.3). Za týmto účelom **sa** Lokálna skupina multidisciplinárnej spolupráce **pravidelne stretáva**.

1.2 Spolupracujúce subjekty

Súd môže do spolupráce v rámci MDP zapojiť nasledovné spolupracujúce subjekty:

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
2. Prokuratúra
3. Centrum poradenstva a prevencie (pôvodne pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie)
4. Centrum pre deti a rodiny
5. Akreditované subjekty
6. Poradenský konzultanti
7. Intervenčné centrá
8. Rodinné poradne
9. Mediátori
10. Advokáti

1.2.1 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny vykonáva prostredníctvom (46) úradov práce, sociálnych vecí a rodiny štátnu správu v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny je orgánom štátnej správy, zriadeným zákonom č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti v znení neskorších predpisov. Jednotlivé úrady práce, sociálnych vecí a rodiny sú riadené, kontrolované a metodicky usmerňované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. V oblasti sociálnych vecí a rodiny vykonávajú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny štátnu správu na úseku štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi a náhradného výživného, kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

1.2.1.1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Orgán SPODaSK v prípadoch rozvodu resp. rozchodu môže poskytovať resp. sprostredkovať sociálne poradenstvo, psychologickú pomoc, podľa § 11 ods. 3 ZoSPODaSK vykonať/zabezpečiť vykonanie mediácie, „adaptačné“ odborné metódy, metódy na sanáciu rodinných/sociálnych pomerov dieťaťa, na podporu riešenia rôznych problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch, metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností, metódy na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, poradensko-psychologickú pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách. Podľa § 20 Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSPODaSK“) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka dieťaťa podľa osobitného predpisu, poskytuje dieťaťu, jeho rodičom alebo osobe, ktorá sa osobne

stará o dieťa, sociálne poradenstvo a pomoc na odstránenie alebo zmiernenie dôsledkov rozporu záujmov medzi rodičmi dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a dieťaťom alebo medzi deťmi navzájom, najmä využitím vhodných opatrení podľa zákona.

1.2.1.2 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako kolízny opatrovník

Maloleté deti majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané ich rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku (§ 9 Občianskeho zákonníka), preto nie sú v zásade oprávnené ani spôsobilé vystupovať v konaní pred súdom samostatne, ale vyžaduje sa, aby boli zastúpené zástupcom. Naša právna úprava rozlišuje zákonného zástupcu (v zásade sú to rodičia) a kolízneho opatrovníka (§ 31 Zákona o rodine).

Kolízny opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa.

Funkciou kolízneho opatrovníka je teda chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa v súdnom konaní. V súlade s § 117 CMP „Ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.“ Jedná sa o konania, v ktorých sú účastníkmi rodičia aj ich maloleté deti, a v ktorých rodičia nemôžu svoje deti z vyššie uvedených dôvodov zastupovať (napríklad konania, kde sa upravuje výkon rodičovských práv a povinností, konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, do pestúnskej starostlivosti, konanie o osvojení, o osvojiteľnosti, o nariadení ústavnej starostlivosti, dedičské konanie, konanie o určenie otcovstva, zapretie otcovstva a podobne). Súd vymedzí rozsah práv a povinností kolízneho opatrovníka vždy tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený, a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „OSPODaSK“) **pri výkone funkcie kolízneho opatrovníka** dieťaťa zisťuje rodinné pomery, bytové pomery a sociálne pomery dieťaťa na účely výkonu funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa. Orgán SPODaSK pri zisťovaní pomerov **na účely výkonu funkcie opatrovníka dieťaťa vo veciach úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu** podľa zákona o rodine zisťuje informácie o spôsobilosti obidvoch rodičov osobne vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa, názory obidvoch rodičov na zaistenie potrieb dieťaťa v prípade osobnej starostlivosti o dieťa obidvomi rodičmi, a to aj vtedy, keď len jeden rodič prejaví záujem o osobnú starostlivosť o dieťa obidvomi rodičmi, a posudzuje možnosti osobnej starostlivosti o dieťa obidvomi rodičmi s prihliadnutím na záujmy dieťaťa, na zaistenie potrieb dieťaťa a na názor dieťaťa.

1.2.1.3 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho organizačná súčasť: Referát poradensko-psychologických služieb

Referáty poradensko-psychologických služieb (ďalej aj ako „RPPS“) ako organizačná súčasť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (orgánov SPODaSK) vykonávajú odborné činnosti, v zmysle ZoSPODaSK. Ich činnosť je výkonom práce vo verejnom záujme a činnosť/odborné metódy práce vykonáva ako súčasť vykonávaných opatrení SPOD a SK v rámci pomoci dieťaťu/rodine.

V oblasti psychologického a iného odborného poradenstva vykonávajú:

- a. individuálne, párové a rodinné psychologické poradenstvo v oblasti osobnostných, partnerských, manželských, výchovných a rodinných problémov,
- b. individuálne a párové psychologické poradenstvo manželom/rodičom v procese rozvodu (rozchodu),
- c. individuálne (a skupinové) psychologické poradenstvo pre deti v rozvode rodičov (rozchode),
- d. poradenskú a psychologickú pomoc dieťaťu pri úprave styku s rodičmi po rozvode (rozchode),
- e. krízovú intervenciu pre rodiny s problémom domáceho násillia,
- f. krízovú intervenciu rodinám s problémom drogovej a inej závislosti (odborní poradcovia pre oblasť závislostí poskytujú psychologické poradenstvo jednotlivcom a rodinám s problémom drogovej a inej závislosti),
- g. základnú poradensko-psychologickú pomoc dieťaťu, rodičom a plnoletej fyzickej osobe v krízových situáciách, nešťastiach a závažných životných zmenách,
- h. psychologické poradenstvo rodičom, ktorí majú dieťa v náhradnej rodinnej starostlivosti.

V rámci MDP RPPS úzko spolupracujú so súdom a poskytujú rodičom odbornú psychologickú intervenciu, ak ju potrebujú. Zároveň spolupracujú aj vo veciach týkajúcich sa rozvodu, ak rodičia ako manželia súhlasia a chcú sa pokúsiť o záchranu ich manželstva.

1.2.2 Prokuratúra

Prokurátor v civilnom procese dozerá nad zachovávaním zákonnosti, pričom má :

- Žalobné / Návrhové oprávnenia /podať návrh na začatie konania
- Vstupové oprávnenia /vstúpiť do začatého konania

V zásade je prokurátor oprávnený vstúpiť do všetkých konaní upravených v CMP, okrem konania o rozvod manželstva. Ak je však s konaním o rozvod manželstva spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, môže prokurátor vstúpiť do konania v tejto časti.

Procesné postavenie prokurátora v konaní je vymedzené § 93 ods. 3 CSP tak, že je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže vykonať strana, ak nejde o úkony, ktoré môže vykonať len subjekt právneho vzťahu. Toto obmedzenie vyplýva zo skutočnosti, že prokurátor je osobitným subjektom, ktorý nie je nositeľom subjektívnych práv, ktoré sú predmetom konania a ktoré má napríklad výlučne rodič. Prokurátor je oprávnený navrhovať dôkazy, byť prítomný pri vykonávaní dokazovania, vyjadrovať sa k vykonanému dokazovaniu, nahliadať do súdneho spisu, namietnuť zaujatosť sudcu, a súd má voči nemu všetky procesné povinnosti ako voči účastníkovi, predvoláva ho aj na pojednávanie, doručuje mu písomnosti, môže podávať opravné prostriedky.

Obmedzenia prokurátora v procesnej rovine sa týkajú úkonov, ktoré majú dosah do sféry hmotného práva, teda ktoré môže uskutočniť len subjekt hmotného práva, ktorý je nositeľom týchto práv a povinností, napríklad uzavrieť rodičovskú dohodu.

V rámci MDP nie je jeho účasť bežná. Ak sa prokurátor rozhodne vstúpiť do konania o úprave práv a povinností k maloletým deťom, je to zväčša vo vysoko konfliktných prípadoch, alebo tam, kde prebieha súbežne trestné stíhanie a pod. Napriek tomu je vhodné prokurátora zapojiť ako subjekt do spolupráce v MDP, aj keď vstup do týchto konaní v prvotnej fáze bude ojedinelý.

1.2.3 Centrum poradenstva a prevencie (pôvodne pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie)

V dôsledku transformácie systému poradenstva a prevencie dňom 01.01.2023 sa zmenil názov z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP na Centrum poradenstva a prevencie (CPP), a to zmenou Školského zákona č. 245/2008 Z. z. Uvedenou zmenou došlo k transformácii poradenského systému. V CPP sa vykonáva odborná činnosť, ktorou je činnosť poradenská, psychologická, pedagogická, špeciálnopedagogická, logopedická, liečebno-pedagogická a sociálno-pedagogická. Odborná pomoc sa poskytuje pri problémoch:

- V oblasti poradenstva v osobnostnom vývine a psychoterapie – identita, zrelosť osobnosti, zmysel života, emocionalita, psychosomatické, neurotické ťažkosti, poruchy osobnosti, sebarozvoj, zvládanie záťaže a psychohygiena.
- V oblasti poradenstva vo vzdelávacom vývine – školská zrelosť, rozvíjajúce a stimulačné programy, špecifické vývinové poruchy učenia a reedukácia, voľba štúdia a povolania, profesijná reorientácia, nadanie a talent, adaptácia na školu, zmenená pracovná schopnosť, záujmy, nezamestnanosť.
- V oblasti prevencie a sociálneho vývinu – problémové správanie, poruchy správania, záškoláctvo, šikana, asociálna a antisociálne činnosť, vzťahy s rovesníkmi, komunikácia, drogové závislosti, problémy školy, vzťah pedagóg – žiak, vzťahy v učiteľskom zbore, vzťah rodičov ku škole, klíma školy, vzťah s rodičmi, rodičovské, rozvodové a porozvodové problémy.

Zákonným zástupcom a pedagogickým zamestnancom poskytuje poradenské služby (podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Na základe uvedeného môžu CPP poskytovať poradenstvo

aj v prípadoch, keď osobnostný vývin detí je narušený, ohrozený nepriaznivou rodinnou situáciou. O týchto skutočnostiach spracúvajú aj správy pre rodiča, školu, a ak o to požiada, aj pre súdy. Ak ide o maloleté dieťa – dlhodobého klienta CPP, odborník vidí jeho vývin v dlhšom časovom horizonte, aj odchýlky od bežného správania sa, prežívania, ktoré evidentne súvisia s rozchodom rodičov resp. konfliktom medzi rodičmi.

Tieto služby sú bezplatné, avšak nevýhodou môže byť pomerne veľká vyťaženosť, dlhšie čakacie lehoty. Nakoľko úloha CPP primárne nespočíva v práci s maloletým dieťaťom v rozvodovej situácii, spolupráca súdu a CPP pri odporúčanej alebo nariadenej odbornej pomoci musí byť vopred v danom regióne odkonzultovaná.

1.2.4 Centrum pre deti a rodiny

Centrum pre deti a rodiny je rozpočtovou organizáciou zriadenou orgánom SPOD a SK na účel vykonávania:

- a) pobytových opatrení súdu (opatrení, ktoré dočasne nahrádzajú dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia),
- b) ambulantných výchovných opatrení
  - výchovných opatrení, ktoré v záujme dieťaťa uložil orgán SPOD a SK,
  - výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu na základe § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine,
  - povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 4 zákona o rodine,
  - neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť,
- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa a jeho vývinových porúch,
- d) špecializovaných a resocializačných programov.

Plnenie svojho účelu Centrum pre deti a rodiny zabezpečuje najmä vykonávaním sociálnej práce, psychologickkej pomoci a starostlivosti, výchovy, špeciálno-pedagogickej starostlivosti, liečebno-výchovnej starostlivosti, diagnostiky a ďalších odborných činností zodpovedajúcich účelu centra.

Na účely tejto metodiky sa zameriame na výkon opatrení Centrom pre deti a rodiny formou ambulantnou alebo terénnou, kedy centrum zabezpečuje odbornú pomoc deťom a rodičom, príp. celej rodine na základe rozhodnutia súdu/orgánu SPODaSK o uložení ambulantného výchovného opatrenia, alebo na základe odporúčania orgánu SPODaSK a písomnej dohody s rodičom dieťaťa (osobou, ktorá sa o neho osobne stará), či priamo na požiadanie dieťaťa. Centrum pre deti a rodiny na základe rozhodnutia alebo odporúčania môže vykonávať odborné metódy práce ambulantnou a/alebo terénnou formou na riešenie konfliktov v rodine, na sanáciu rodiny, nácvik

rodičovských zručností, adaptáciu dieťaťa na novú situáciu, výchovné opatrenia zamerané na diagnostiku, sociálne a výchovné programy a sociálne a iné odborné poradenstvo, povinnosti uložené súdom na plnenie účelu výchovných opatrení.

Centrum pre detí a rodiny môže vykonávať len tie opatrenia (metódy, techniky, postupy), ktoré má uvedené v programe centra (program centra musí mať predpísané náležitosti vrátane konkrétnej klientskej skupiny a musí byť zverejnený na webovom sídle centra).

Pri výkone opatrení na základe odporúčania a dohody, ak rodič s Centrom pre detí a rodiny nespolupracuje, centrum pre detí a rodiny so súhlasom orgánu SPODaSK skončí vykonávanie opatrení. V prípade výkonu opatrení na základe rozhodnutia súdu/orgánu SPODaSK nemôže byť výkon opatrení ukončený zo strany centra, musí byť formálne „ukončené rozhodnutie“ a to aj vtedy, ak klient nespolupracuje.

Centrum pre detí a rodiny môže na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia vykonávať tiež špecializovaný alebo resocializačný program. Špecializovaný program Centrum pre detí a rodiny vykonáva v prípadoch detí, ktoré sú obeťami týrania, sexuálneho zneužívania, alebo sú v obdobných prípadoch, kedy je ohrozený ich život, zdravie, priaznivý psychický, fyzický či sociálny vývin. Resocializačný program Centrum pre detí a rodiny vykonáva na podporu sociálneho začlenenia dieťaťa závislého od alkoholu, drog alebo patologického hráčstva.

1.2.5 Akreditované subjekty

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle ZoSPODaSK môžu za zákonom stanovených podmienok vykonávať alebo sa na nich podieľať vykonávaním rôznych metód, techník a postupov na základe udelenej akreditácie aj fyzické alebo právnické osoby. Zákon presne vymedzuje opatrenia, na ktoré sa akreditácia nevyžaduje, ale tiež opatrenia, na výkon ktorých ju vôbec nemožno udeliť (mediácia, právne poradenstvo).

O udelení akreditácie rozhoduje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré zároveň vedie zoznam akreditovaných subjektov - Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela (samostatný zoznam Centier pre deti a rodiny a zoznam fyzických a právnických osôb, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately mimo Centier pre deti a rodiny) a tiež vedie zoznam subjektov s akreditáciou – Sociálne služby.

Na akreditované subjekty – centrá pre deti a rodiny sa vzťahuje časť 1.2.4

Podrobnejšie pozri: www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/akreditacie/zoznam-akreditovanych-subjektov/

1.2.6 Poradenský konzultanti

Pod pojmom poradenský konzultanti môžeme rozumieť odborníkov, poskytujúcich služby v širokom kontexte riešenia dopadov sporov na duševné zdravie detí aj dospelých. Ide najmä o klinických psychológov, poradenských psychológov, psychoterapeutov, sociálnych pracovníkov, liečebných pedagógov, sociálnych pedagógov či iných odborníkov s ukončeným psychoterapeutickým výcvikom alebo iným výcvikom v oblasti poradenstva porovnateľnej kvality a kvantity a praxou v párovej terapii, ktorí poskytujú služby buď samostatne alebo v rámci rôznych neziskových organizáciách (tzv. tretí sektor). Ich úlohou je podporiť rodičovské kompetencie, najmä v tom smere, aby rodičia začali spolu komunikovať a uvedomovali si dopad svojho správania, konania a prípadne nekonania na ich maloleté deti.

Práca poradenských konzultantov je možná v dvoch rovinách:

- a) keď poskytujú služby, spočívajúce v aktívnej intervencii, pričom sa ešte môže rozlišovať, či poradenský konzultant poskytuje odborné služby jednotlivému účastníkovi konania – t. j. jednotlivcovi, obom účastníkom (rodičom) naraz – párová terapia a pod., celej rodine (ako systému) alebo iba maloletému dieťaťu/deťom;
- b) za účelom vyhotovenia odborného vyjadrenia (od akejkoľvek správy až po vyhotovovanie odborného stanoviska resp. znal. posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Táto pomoc môže byť rodine odporučená, súd ju však môže aj nariadiť (napríklad výchovným opatrením). Účasť rodičov na nej, je v prípade jej nariadenia, povinná.

1.2.7 Intervenčné centrá

Intervenčné centrá sú akreditované subjekty poskytujúce špecializovanú odbornú pomoc obetiam trestných činov domáceho násillia. Boli zriadené novelou Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Poskytujú krízovú intervenciu a špecializovanú odbornú pomoc obetiam trestného činu domáceho násillia.

Intervenčné centrá komunikujú s príslušnými orgánmi policajného zboru v nadväznosti na krízovú intervenciu a odbornú pomoc poskytnutú obeti bezprostredne po výskyte domáceho násillia, resp. zásahu polície. Polícia má zo zákona povinnosť do 24 hodín po vykázaní násilnej osoby zo spoločného obydllia informovať intervenčné centrum, ktoré následne do 72 hodín kontaktuje obeť a ponúkne jej odbornú pomoc.

Intervenčné centrum poskytuje krízovú intervenciu a podporu nielen obetiam po vykázaní, ale aj tým, ktorí vyhľadajú proaktívne pomoc. Medzi úlohy intervenčného centra patrí vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia a zostavenie bezpečnostného plánu. Toto vyhodnotenie zhodnotí efektivitu vykázania a umožňuje stanovenie ďalšieho postupu, napr. presun obeť zo spoločného obydllia, podanie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia a pod. Odborníci z odboru psychológie, sociálnej práce a práva zabezpečujú komplexnú bezplatnú

odbornú pomoc, sprevádzanie obete v trestnom konaní, ako aj jej právne zastupovanie. Zároveň intervenčné centrum pomáha obeti kontaktovať aj iné inštitúcie a riešiť osobnú situáciu aj vďaka psychosociálnej podpore a poradenstvu. Rozhodnutie využiť alebo nevyužiť tieto služby je v plnej miere ponechané na obeti násillia.

Okruh obetí trestných činov:

- obete trestných činov týrania blízkej a zverenej osoby;
- obete z niektorého z trestných činov proti ľudskej dôstojnosti;
- obete trestných činov spáchaných organizovanou skupinou;
- obete domáceho násillia – ženy a deti, muži a seniory.

Aktuálne je na území Slovenskej republiky 10 intervenčných centier, ktoré je spolu s ďalšími informáciami možné nájsť na stránke <https://www.pomocpreobete.gov.sk/>.

1.2.8 Rodinné poradne

Rodinné poradne

- sú bezplatnou oporou pre ľudí s rôznymi vzťahovými a výchovnými problémami;
- poskytujú bezplatné poradensko – psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny;
- na poradne sa môžu ľudia obracať s problémami v rodine, s manželskými, partnerskými problémami, problémami rodičov a detí, či spolužitia so seniormi, v špecifických prípadoch, napr. s klientom so zdravotným znevýhodnením, môžu okrem osobného rozhovoru, komunikovať aj prostredníctvom telekomunikačných zariadení;
- odbornú pomoc v rodinných poradniach poskytujú psychológovia, sociálni pracovníci, ale aj iní odborníci (napr. právnici, pedagógovia), odborné psychologické poradenstvo je zamerané na vytvorenie bezpečného priestoru na ventiláciu emócií, sprevádzanie, oporu a hľadanie zdrojov pre zvládanie náročných životných situácií a na postupné budovanie zdravého konceptu samého seba;
- v budúcnosti sa počíta s rozšírením rodinných poradní do všetkých oblastí Slovenska tak, aby boli služby psychologického poradenstva dostupné každému.

1.2.9 Mediátori

Mediácia je mimosúdna činnosť, pri ktorej osoby zúčastnené na mediácii pomocou mediátora riešia spor, ktorý vznikol z ich zmluvného alebo iného právneho vzťahu.

Výkon činnosti mediátora je podnikaním, upraveným zákonom č. 420/2004 Z. z. o mediácii a doplnení niektorých zákonov. Dohoda, ktorá vznikla ako výsledok mediácie (Dohoda o mediácii podľa § 15 zákona o mediácii), má písomnú formu a je pre osoby zúčastnené na mediácii záväzná. Ak je spísaná vo forme notárskej zápisnice alebo je schválená súdom je vykonateľná. Ak sa v mediácii (v rodinnoprávnej agende) dospeje k mediačnej dohode (Dohode o mediácii podľa § 15 zákona o mediácii), strany predkladajú dohodu súdu na schválenie, ak niektorý z účastníkov trvá na schválení dohody súdom a vždy v konaní o rozvod, kde sa upravuje výkon rodičovských

práv a povinností na čas po rozvode. Ak sa rodičia dohodnú, že účel úpravy výkonu rodičovských práv a povinností je dosiahnutý uzatvorením rodičovskej dohody a nepožadujú zabezpečenie vykonateľnosti ich uzatvorenej dohody schválením súdu, môže prísť na základe výsledku mediácie k späťvzatiu návrhu na začatie konania.

Mediácia v rámci multidisciplinárneho prístupu môže byť v prebiehajúcich súdnych konaniach pre účastníkov konania odporučená vyšším súdnym úradníkom - koordinátorom alebo priamo sudcom. Výber mediátora je v rukách rodičov. Môže im byť VSÚ - koordinátorom ponúknutý zoznam mediátorov pôsobiacich v obvode daného súdu (tento vie vygenerovať konkrétny súd zo zoznamu vedenom MS SR, kde každý mediátor má o. i. zapisovaných údajov uvedenú aj príslušnosť k súdu). Zoznam mediátorov vedie aj CPP, ak je mediácia pre účastníkov bezplatná a hradená CPP.

1.2.10 Advokáti

Advokácia pomáha uplatňovať ústavné práva fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických a právnických osôb v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Postavenie advokátov upravuje zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácií v znení neskorších predpisov. Výkon ich povolania však upravuje okrem tohto zákona aj celý rad stavovských predpisov.

Všetci advokáti na Slovensku sú povinne členmi Slovenskej advokátskej komory, ktorá vedie zoznam advokátov, dostupný na ich webovej stránke. V zozname je možné vyhľadať advokáta podľa viacerých kritérií, ktorými sú okrem jeho mena, mesto kde pôsobí, jazykové znalosti alebo jeho odborné zameranie.

Advokát je oprávnený poskytovať právnu pomoc na celom území SR.

Advokáti zastupujú klientov v konaní pred súdmi, poskytujú právne rady, spisujú listiny o právnych úkonoch, spracúvajú právne rozborý a poskytujú právne poradenstvo a právnu pomoc a i.

Advokát sa môže zúčastniť ISR (je to na rozhodnutí jeho a jeho klienta). Advokáti sa môžu prostredníctvom SAK zúčastňovať „lokálnej skupiny MDP“. Účasť advokáta na ISR by nemala brániť naplneniu hlavného účelu stretnutia, ktorým je vedenie rodičov smerom k spolupracujúcemu rodičovstvu, ktoré je vo väčšine prípadov podmienkou naplnenia práv a najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Z uvedeného dôvodu sa odporúča, aby aj právny zástupca nechával na ISR priestor v prvom rade rodičom, a zapájal sa do priebehu stretnutia ako zástupca svojho klienta spravidla len vo výnimočných prípadoch.

1.3 Vytvorenie lokálnej skupiny MDP

Lokálna skupina multidisciplinárnej spolupráce sa vytvára samostatne **pre obvod každého okresného, príp. mestského súdu v Slovenskej republike**. Nastavuje spoluprácu okresného, resp. mestského súdu v Slovenskej republike so subjektami poskytujúcimi odbornú pomoc, koordinuje stretnutia a spoluprácu súdu s jednotlivými spolupracujúcimi subjektami.

Výsledkom by malo byť **dohodnutie konkrétnych podmienok spolupráce** so spolupracujúcimi subjektami a ich priebežná aktualizácia (napr. vrátane vytvorenia zoznamu štátnych a akreditovaných spolupracujúcich subjektov a jeho priebežná aktualizácia; v prípade spolupracujúcich subjektov poskytujúcich komerčnú službu sa dohaduje len rámec možností poskytovania odbornej pomoci, výber tzv. komerčnej služby je výlučne v rukách účastníka konania).

Odporúčame, aby stretnutie lokálnej skupiny multidisciplinárnej spolupráce v obvode daného súdu bolo **zvolané** pod gesciou **predsedu súdu**. Stretnutia sa odporúča zvolávať v pravidelných intervaloch, podľa potreby, minimálne 1x ročne.

Odporúča sa, aby stretnutia **vedol** poručený sudca, ktorý vedie Internú skupinu súdu a konkrétne administratívno-technické/ podporné úkony zabezpečoval **vyšší súdny úradník - koordinátor**.

Na stretnutí by malo byť prítomné nielen **vedenie** jednotlivých subjektov, ale **aj konkrétne osoby, ktoré participujú na jednotlivých úkonoch voči súdu** (napr. vedenie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ale aj konkrétni kolízni opatrovníci, psychológovia RPPS), aby bolo možné dohodnúť detailný postup, ako a medzi kým sa spolupráca bude realizovať.

Dohodnúť **pravidlá vzájomnej spolupráce a informovania sa** o podstatných skutočnostiach pre vzájomnú spoluprácu, najmä od ktorých konkrétnych **kontaktných osôb, kedy, akým spôsobom, v akom rozsahu** môže súd získať potrebnú súčinnosť, ako má prebiehať bezprostredná a efektívna **komunikácia** súdu a spolupracujúceho subjektu, osobitne pre prípad, ak súd môže odporúčať účastníkom **odbornú pomoc**.

Komunikácia na stretnutiach je partnerská, súd je v tomto prípade partnerom.

Lokálna skupina multidisciplinárnej spolupráce:

- **prepája** internú skupinu súdu so spolupracujúcimi subjektami v danom obvode súdu, ktorí môžu poskytovať odbornú pomoc v rodinnoprávnych veciach, pričom účelom stretnutí je nájsť najvhodnejšie a najefektívnejšie riešenia spolupráce (tzv. „win-win riešenia“),

- vytvára, overuje a udržiava konštruktívne a jasné, **legitímne a transparentné** pracovné **kontakty** so spolupracujúcimi subjektami vo svojom obvode,
- **zabezpečuje výmenu informácií, skúseností a možností spolupráce** medzi jednotlivými spolupracujúcimi subjektami,
- **nastavuje podmienky funkčnej spolupráce jednotlivých subjektov.**

Súd by mal osloviť minimálne subjekty, ktoré v rámci súdnych konaní v rodinnoprávných veciach vykonávajú zákonnom zverenú kompetencie a poskytujú súdu súčinnosť, najmä **Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, okresnú prokuratúru**. V rámci spolupráce s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny sa osvedčilo, aby sa stretnutia zúčastnili dotknutí zamestnanci orgánu sociálnej právnej ochrany a referátu poradensko-psychologických služieb.

Je tiež vhodné osloviť aj subjekty, ktoré poskytujú odbornú pomoc na dobrovoľnej báze, napr. **akreditované subjekty, najmä centrá pre deti a rodiny**, pričom **transparente** a nediskriminačne je možné zapojiť aj iné subjekty, poskytujúce služby na komerčnom základe napríklad **klinickí psychológovia, mediátori** (odporúčame osloviť ich profesijné komory, ak sú zriadené).

Účelom stretnutí **nie je** výmena informácií či dohodnutie postupu **ohľadne konkrétnych súdnych konaní**, ale všeobecné nastavenia pravidiel funkčnej spolupráce medzi súdom a spolupracujúcimi subjektami.

2 SÚDNE KONANIE V RODINNOPRÁVNEJ AGENDE PODĽA ZÁSAD MULTIDISCIPLINÁRNEHO PRÍSTUPU

2.1 Fázy súdneho konania v rodinnoprávnej agende podľa zásad MDP

Priebeh súdneho konania v rámci MDP je možné pre lepšie pochopenie rozdeliť do dvoch fáz. Rozdiel medzi prvou a druhou fázou spočíva predovšetkým **v miere možností rodičov ovplyvniť ďalší priebeh** (napr. zvolený typ odbornej pomoci) a výslednú dohodu.

Prvá fáza – tzv. dobrovoľná

- začína podaním návrhu na príslušný súd, pokračuje informatívnym stretnutím rodičov na súde a končí prvým pojednávaním;
- vyznačuje sa snahou súdu o edukáciu rodičov a **odporúčanie zmierlivého vyriešenia konfliktu** (tzn. nasmerovanie rodičov k uzatvoreniu rodičovskej dohody);
- do procesu sa zapája **vyšší súdny úradník – koordinátor**, ktorý uskutoční **informatívne stretnutie s rodičmi**;
- do procesu sa v prípade potreby zapája aj **psychológ krajského súdu**;
- za účelom zmiernenia konfliktu a možného uzatvorenia rodičovskej dohody sa v prípade potreby rodičom **odporúča odborná pomoc** (je na dobrovoľnom rozhodnutí rodičov, či návrh na odporúčanú odbornú pomoc prijmu).

Druhá fáza – tzv. autoritatívna

- začína prvým pojednávaním a končí rozhodnutím vo veci;
- ak rodičia dospeli k dohode, súd ju posúdi a ak je v záujme dieťaťa, schváli;
- ak rodičia nedospeli k dohode o výkone ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, súd v čo najkratšom čase vykoná potrebné dokazovanie a **vo veci autoritatívne rozhodne**;
- súd môže **nariadiť odbornú pomoc**, alebo využiť iné procesné oprávnenie potrebné k rozhodnutiu vo veci
  - ak je to účelné a vhodné, súd môže rozhodnúť o uložení výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. d) zákona rodine.
  - na mediáciu súd vyzýva účastníkov konania v súlade s § 118 ods. 2 CMP;
- **rozhodnutie vo veci samej súd vydá najneskôr do 6 mesiacov** od podania návrhu na súd, s výnimkou prípadov, ktoré z objektívnych príčin nie je možné v tejto lehote ukončiť (napr. ak prebieha efektívna odborná pomoc, vyžadujúca dlhšiu časovú dotáciu).

2.2 Výber vecí pre MDP

Zákonný sudca po pridelení veci **vyčlení veci vhodné na zaradenie do MDP**.

Z hľadiska kompetencie zákonného sudcu je odporúčané, aby výber vhodných prípadov realizoval zákonný sudca, poverenie iného zamestnanca súdu sudcom, najmä VSÚ - koordinátora nie je, ale týmto vylúčené (v takýchto prípadoch však zásadne odporúčame mať dohodnuté pravidlá pre rýchlu konzultáciu medzi osobou poverenou výberom a sudcom, pre prípady, že je potrebné zvoliť osobitný postup, napr. osobitne z dôvodu zaujatosti sudcu, pričom spravidla by mala byť takáto konzultácia bezodkladná).

VSÚ - koordinátorom sú postúpené spisy, ktoré zákonný sudca vyhodnotí ako vhodné pre MDP.

Koordinátor môže bezodkladne po pridelení veci konzultovať so sudcom zaradenie vecí do MDP, ak podľa vedomostí a možností koordinátora vyhodnotí, že zaradenie do MDP nebude účelné. Ak sudca rozhodne o zotrvaní postupu podľa MDP, vyhotoví o tom písomný pokyn.

Rozhodujúce slovo o procesnom postupe má zákonný sudca.

2.2.1 Prípady vhodné pre MDP

Do procesu podľa pravidiel MDP sa odporúča zaradiť všetky veci v konaniach starostlivosti o maloletých, **kde účastníci konania môžu uzatvoriť rodičovskú dohodu** podliehajúcu schváleniu súdom:

- úprava práva a povinností voči maloletým deťom, vrátane návrhu na rozvod, súčasťou ktorého je úprava práv a povinností voči maloletým deťom,
  - úprava styku,
    - ⇒ zmena pomerov v týchto konaniach,
  - zvýšenie a zníženie výživného.
- ⇒ V ostatných konaniach týkajúcich sa maloletých je možné využiť MDP ak je to vhodné a vždy o tomto rozhodne zákonný sudca.
- ⇒ Do MDP je možné zaradiť **aj výkon rozhodnutia vo veciach maloletých** podľa 4. časti CMP a **niektoré návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia**, nakoľko pri správnom nastavení časových rámcov je možné stretnutie u koordinátora realizovať v lehote („30-dňovej“) stanovenej na vybavenie neodkladného opatrenia. Podrobnejšie pozri v časti 2.4.2.

2.2.2 Prípady nevhodné pre MDP

Z povahy vecí sú na zaradenie nevhodné prípady, kedy **rodičia nemôžu uzavrieť rodičovskú dohodu** – napr. v prípadoch umiestnenia dieťaťa do náhradnej starostlivosti, v konaniach o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, o schválení právneho úkonu maloletého a pod.

Nevhodné veci sú napríklad aj veci s cudzím prvkom, ak nie je možné v krátkej lehote zabezpečiť prítomnosť jednej zo strán.

2.2.3 Prípady rizikové pre MDP

Ako rizikové pre MDP uvádzame prípady, ktorých povaha vecí pripúšťa, aby boli vhodné pre MDP, avšak pre iné okolnosti, ktoré sú prítomné v danom prípade odporúčame zásadne ďalší postup zvážiť a pri existencii zásadných dôvodov, ktoré *neumožňujú rovnocenne obom rodičom prevziať zodpovednosť za riešenie situácie, nepokračovať procesom MDP.*

Metodiku MDP je rizikové aplikovať na nasledovné prípady:

1) Zdravotné problémy jedného alebo oboch rodičov

- ak jeden z účastníkov konania trpí zdravotnými problémami alebo aktuálnymi prejavmi zdravotných problémov, ktoré síce neznamenajú zhoršenie rodičovských kompetencií, ale bránia plnohodnotnému pochopeniu zásad MDP a prevzatiu zodpovednosti za riešenie situácie (napr. závislosť na omamných a psychotropných látkach, nadmerné požívanie alkoholu, duševná porucha a iné).

2) Domáce násilie (vrátane násillia na deťoch) - môže mať rôzne formy – psychické, fyzické, sexuálne, ekonomické alebo sociálna izolácia. Motiváciou násilníka je kontrola obete, k čomu využíva rôzne stratégie ako obeť ponížiť, zastrášiť, izolovať a získať nad ňou moc. Partnerské násilie je vysoko latentné, je preto pravdepodobné, že k prvému oznámeniu násillia inštitúcii príde v konaní o rozvod manželstva alebo v konaní súdu vo veciach starostlivosti o maloletých, ak rodič zažívajúci násilie alebo chrániaci dieťa pred násillím rozpozna, že vyčerpá iné stratégie úniku z násillného vzťahu a ochrany pred násillím. Obete partnerského a domáceho násillia v prvom rade chcú, aby násilie skončilo, ale môžu sa zdráhať siaháť po trestnoprávnych riešeniach. **Výskyt domáceho násillia je principiálne kontraindikáciou pre motivovanie k dohode alebo k mediácii (!).** Podrobnejšie pozri v časti 2.4.1.

2.2.4 Prípady špecifické

– DOHODA RODIČOV PREDLOŽENÁ SPOLU S NÁVRHOM

Do MDP sa nepredkladajú ani návrhy na schválenie už uzavretej rodičovskej dohody ani návrhy o rozvod manželstva, **keď je prílohou návrhu uzavretá rodičovská dohoda**. V tomto prípade sa prihliada na obsah návrhu a súd postupuje tak, aby vytýčil pojednávanie v lehote do jedného mesiaca od podania návrhu na príslušný súd.

Priamo sudcovi na vytýčenie pojednávania odporúčame predložiť aj vec, kde bola rodičovská dohoda priložená ako súčasť návrhu na jej schválenie alebo z návrhu vyplýva, že ju rodičia uzatvorili, ak je zrejmé, že dohoda nie je v záujme maloletého alebo dohodu bude potrebné pred schválením súdom doplniť a kde sa dá predpokladať, že by nemusel nastať konsenzus. Môže ísť napríklad o prípady, kde zistené skutkové okolnosti naznačujú rozpor so záujmom dieťaťa, alebo je možné objektívne predpokladať, že pri finalizácii rodičovskej dohody môže vzniknúť medzi rodičmi nezhoda (napríklad v rodičovskej dohode je uvedené, že deti majú byť zverené do osobnej starostlivosti jedného rodiča, ale nie je dohodnutá výška výživného, ktorým má prispievať na výživu druhý rodič a pod.).

2.3 Priebeh súdneho konania v rodinnoprávnej agende podľa zásad multidisciplinárnej spolupráce

2.3.1 Tzv. dobrovoľná fáza

Tzv. dobrovoľná fáza začína podaním návrhu na príslušný súd, pokračuje informatívnym stretnutím rodičov na súde a končí prvým pojednávaním.

Jej základným článkom je **VSÚ – koordinátor**, ktorý vykonáva informatívne stretnutie rodičov. V tejto fáze sa kladie dôraz na dobrovoľnosť a neformálnosť, pri plnom rešpektovaní príslušných procesných predpisov. VSÚ-koordinátor v tejto fáze úzko spolupracuje s psychológom KS.

2.3.1.1 Odstraňovanie väd konania

Posúdenie, či návrh má alebo nemá vady, sa obvykle realizuje pred tým, ako sa s návrhom oboznámi zákonný sudca. V prípadoch súdnych konaní rodičov o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom podľa MDP sa odporúča, **aby** vyšší súdny úradník, ktorý posudzuje úplnosť návrhu na začatie konania, **nevyzýval automaticky písomne** na odstránenie väd konania, ak nejde o tak závažné vady, že nie je možné v konaní vôbec pokračovať.

V záujme zvýšenia rýchlosti konania a v záujme dodržania princípu aktívneho prístupu súdu je možné na také prípady, keď podanie má vady, **využiť ustanovenie § 130 CSP a vykonať poučenie o možnosti podanie doplniť a vady odstrániť priamo na ISR.**

Je možné odporučiť, aby aj také návrhy, ktoré majú odstrániteľné vady, boli bez ohľadu na tieto vady bezodkladne predložené zákonnému sudcovi na posúdenie a na odstránenie väd bolo využité ISR u koordinátora.

Obdobne je možné zvážiť **princíp rýchleho zásahu** v prípadoch, ak nebol vo veci návrhu na rozvod, ktorého súčasťou je aj úprava pomerov rodičov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, zaplatený súdny poplatok a konať aj v prípade, ak zaplatený nebol, pričom na zaplatenie súdneho poplatku by mal navrhovateľ byť vyzvaný bezodkladne spolu s predvolaním na ISR, pričom **ISR sa neuskutoční bez zaplateného súdneho poplatku.**

2.3.1.2 Úkony pred informatívnym stretnutím s rodičmi

Po pridelení spisu VSU-koordinátor **určí termín 1. informatívneho stretnutia s rodičmi.** Termín prvého stretnutia má byť najneskôr do 3 – 4 týždňov od pridelenia veci koordinátorovi. Následne VSÚ-koordinátor dáva pokyn príslušnému justičnému zamestnancovi (spravidla tajomníkovi), aby vykonal potrebné procesné úkony v konaní.

Prvotné úkony sú, najmä:

1. ustanoviť opatrovníka maloletému;
2. vyžiadať správu o rodinných a výchovných pomeroch, ak je potrebná už v tejto fáze;
3. podľa typu konania vyžiadať od rodičov aj potvrdenia o príjme za posledných 12 mesiacov;
4. predvolanie účastníkov konania resp. ich zástupcov na ISR;
5. predvolanie sa doručí aj kolíznemu opatrovníkovi, prípadne, podľa pokynu zákonného sudcu sa mu doručí termín ISR na vedomie.

Predvolanie účastníkov konania resp. ich zástupcov na ISR

Predvolanie na ISR sa spravuje § 115 CMP – informatívny výsluch, analogicky aj článkami 3 a 4 Civilného sporového poriadku, článkom 3 Civilného mimosporového poriadku a § 51b vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy.

Predvolanie na ISR môže byť:

1. telefonické/emailové
  - ✓ ak má súd takéto kontaktné údaje k dispozícii;
  - ✓ osvedčilo sa dať pokyn podateľni, aby pri osobne doručovaných návrhoch vyžiadala kontaktné údaje, ak v návrhu nie sú uvedené. Kontaktné údaje je **možné zistiť aj** z iných zdrojov, ktoré sú známe súdu z jeho činnosti.
  - ✓ Pokiaľ sa jedná o telefonickú komunikáciu, spíše **sa úradný záznam o tomto úkone**.
2. písomné
  - ⇒ ak súd nemá e-mailové či telefonické kontaktné údaje k dispozícii zasiela predvolanie riadne poštou podľa CSP.

Na ISR

1. predvolať rodičov a
2. predvolávať aj právneho zástupcu, resp. právnych zástupcov rodičov, ak je jeden z rodičov alebo obidvaja rodičia zastúpení advokátom.
3. Predvolanie sa doručí aj kolíznemu opatrovníkovi, prípadne, podľa pokynu zákonného sudcu sa mu doručí termín ISR na vedomie.

Súd zasiela rodičom písomne (1) **predvolanie na ISR** spoločne s (2) **listom rodičom**, (3) **listom o participačných právach detí** a (4) listom ako postupuje súd.

Vzor Informačného materiálu „List rodičom“, tvorí prílohu č. 1 Metodiky. Vzor „Listu o participačných právach detí“ tvorí prílohu č. 7 Metodiky; podrobnejšie o participačných právach pozri *Metodiku participačné práva dieťaťa*. Vzor listu ako postupuje súd tvorí prílohu č. 2 Metodiky.

Spolu s predvolaním na informatívny výsluch pre účastníka, ktorý návrh nepodal, sa zasiela aj návrh na začatie konania. Z predvolania na ISR vyplýva **možnosť sa k návrhu vyjadriť priamo na ISR**.

Súd, ak to považuje za účelné, môže rodičom zaslať aj ďalší informačný materiál.

Určité odchýlenie sa od štandardného spôsobu doručovania vyjadrenia k návrhu na začatie konania písomnou formou je možné odôvodniť špecifickosťou rodinnoprávnej agendy. Nakoľko v týchto prípadoch nie je možná sudcovská koncentrácia konania, prípadná absencia písomného vyjadrenia k návrhu pred realizáciou informatívneho výsluchu nespôsobuje účastníkovi konania žiadne negatívne následky. Naopak dôsledné dodržanie písomnej komunikácie účastníkov so súdom aj pri stanovení čo najkratších lehôt na vyjadrenie (obzvlášť pri doručovaní repliky a dupliky) by neumožnilo súdu v čo najkratšej lehote iniciovať kontakt s účastníkmi konania formou ISR.

MDP vytvára priestor na efektívnosť postupu súdu, napr. tým, že súd bezprostredne a osobne komunikuje s účastníkmi konania, osobitne s rodičmi. Ani účasť právneho zástupcu rodiča by nemala brániť naplneniu hlavného účelu stretnutia, ktorým je vedenie rodičov smerom k spolupracujúcemu rodičovstvu, ktoré je vo väčšine prípadov podmienkou naplnenia práv a najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Z uvedeného dôvodu sa odporúča, aby aj právny zástupca nechával na ISR priestor v prvom rade rodičom, a zapájal sa do priebehu stretnutia ako zástupca svojho klienta, len vo výnimočných prípadoch.

V súčasnej aplikačnej praxi je doručovanie podľa § 167 CSP agendou VSÚ. V prípade, ak návrh na začatie konania s výzvou na vyjadrenie k návrhu sa zasiela na vyjadrenie účastníkovi, ktorý návrh nepodal, iný zamestnanec súdu ako koordinátor (napr. asistent/ka), je potrebné **dohodnúť postup pri expedovaní pošty** tak, aby nedochádzalo k situácii, že návrh na začatie konania s výzvou na vyjadrenie sa zasiela v inej zásielke ako predvolanie na ISR. *Obdržanie dvoch paralelných zásielok zo strany súdu môže pôsobiť zmätočne.*

Ak VSÚ - koordinátor **v akejkoľvek fáze konania** má za to, že spis **nie je vhodný** na postup podľa MDP, oznámi túto skutočnosť bezodkladne sudcovi. V takých prípadoch vždy **o ďalšom postupe rozhoduje sudca** (napr. ak sa počas konania zistí, že ide o vec s cudzím prvkom, ak nie je možné zabezpečiť prítomnosť jednej zo strán, ak je indikované násilie, príp. závislosť, ktorá by negatívne mohla ovplyvniť dohodu rodičov). Ak sudca rozhodne o zotrvaní postupu podľa MDP, vyhotoví o tom písomný pokyn.

2.3.1.3 Informatívne stretnutie rodičov

ISR spravidla vedie **VSÚ – koordinátor**, ak stretnutie nevedie **sudca**.

Sudca sa môže zúčastniť ISR aj v prípade, ak ISR vedie VSÚ - koordinátor. Pokiaľ sa ISR zúčastňuje zákonný sudca a VSÚ – koordinátor súčasne, vopred sa s VSÚ - koordinátorom dohodnú, kto stretnutie vedie.

Na 1. informatívnom stretnutí **sú prítomní**:

- ⇒ rodičia,
  - ⇒ príp. ich právni zástupcovia,
- ⇒ a podľa potreby aj
  - ⇒ kolízny opatrovník
  - ⇒ psychológ z KS.

Z priebehu každého stretnutia s rodičmi **sa vždy vyhotovuje**

- ⇒ **zvukový záznam**, ktorý je následne súčasťou elektronického spisu.

Zo stretnutia s rodičmi sa spravidla vyhotovuje aj

- ⇒ **záznam z informatívneho stretnutia s rodičmi**, ktorí rodičia podpisujú, a po jednej kópii si rodičia nechávajú.
  - Z informatívnych stretnutí rodičov u koordinátora nie je potrebné vypracúvať *podrobné písomné správy*. Vzor záznamu tvorí prílohu č. 5 Metodiky.

VSÚ - koordinátor prevezme kontakty na rodičov vrátane emailov a telefónneho čísla pre rýchlejšiu komunikáciu, ak ich nemá už k dispozícii.

Priebeh ISR je nahrávaný v súlade s postupom pre zaznamenávanie iných procesných úkonov (výsluch, pojednávanie), v súlade s ustanovením § 98 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

Záznam z ISR ani v prípade, ak rodičia neuzatvorili dohodu, nemusí byť obsahly, má obsahovať iba tie informácie, ktoré sú podstatné pre účastníkov konania a ktoré potrebuje vedieť a mať k dispozícii sudca. **V prípade pochybností je možné si vypočuť zvukový záznam**, teda nemá význam realizovať veľmi podrobný prepis ISR do záznamu.

Časový rámec MDP (prvé stretnutie do 1 mesiaca, prvé pojednávanie do 3 mesiacov, rozhodnutie do 6 mesiacov) v prípade eskalovaných emócií alebo komplexnejších psychologických či komunikačných problémov nemusí byť dodržaný, najmä za účelom vytvorenia časového priestoru pre odbornú pomoc.

Informácia o príslušnom časovom režime a benefitoch odbornej pomoci pre rodičov musí byť súčasťou poučenia, a aby nedošlo k prietahom v konaní, VSÚ – koordinátor overuje, že postup odbornej pomoci je účelný a nevznikajú prietahy v konaní.

Priebeh ISR závisí od prístupu rodičov a môže prebiehať v rôznych rovinách

- ⇒ rodičia sa vedia dohodnúť;
  - ⇒ rodičia sa ešte nedohodli, ale je možné predpokladať, že by sa mohli dohodnúť;
  - ⇒ rodičia sa nevedia dohodnúť.
- ⇒ *V niektorých prípadoch môže byť výsledkom činnosti koordinátora v rámci ISR aj **späťvzatie návrhu** na začatie konania ešte pred prvým pojednávaním súdu; v tomto prípade sa konanie z tohto dôvodu zastaví podľa CMP.*

ISR vedie VSÚ – koordinátor v atmosfére dôvery a vzájomného rešpektu. Vysvetlí im právne možnosti v rámci podaného návrhu, čo to bude znamenať pre ich rodinu a ich dieťa. Je dôležité dať rodičom maximálny priestor na prejavenie svojich postojov, aj emócií, zároveň by mal VSÚ-koordinátor dbať na to, aby rodičia vo vzájomnom dialógu neeskalovali konflikt. VSÚ-koordinátor vedie rodičov k dohode ohľadne ich rodičovských práv a povinností. V prípade zhody im pomôže spísať rodičovskú dohodu, ktorej náležitosti riadne vysvetlí. Rodičia sú edukovaní a vedení k uzavretiu rodičovskej dohody, ktorá je v záujme ich dieťaťa, na rodičov sa však nevyvíja neprimeraný tlak. Znakom MDP je edukácia a dobrovoľnosť.

Ak je na ISR prítomný psychológ KS aktívne sa zapája do priebehu ISR pod vedením VSÚ – koordinátora, najmä poskytuje rodičom spätnú väzbu ohľadom aktuálneho konfliktu, edukuje ich o možných dopadoch konfliktu na ich dieťa, prípadne zabezpečuje zmierňovanie eskalácie problému.

Obsah samotného ISR sa odvíja od druhu konania, podrobnejšie k obsahu poukazujeme na prílohy tejto Metodiky a to prílohu č.4 a prílohu č.5

Je na zvážení VSÚ-koordinátora, či uzná za vhodné pri vypätej situácii ISR prerušiť, alebo ukončiť, o čom urobí záznam do spisu. Tiež sa javí ako vhodné, aby ISR netrvalo dlhšie ako 2 hodiny.

Participačné práva dieťaťa

Aj pri MDP a nekonfliktných rodičoch je dôležité, aby **súd** rešpektoval svoje postavenie pri dodržiavaní participatívnych práv dieťaťa a **realizoval participatívne práva dieťaťa**, ideálne priamo.

Je možné zvážiť postup súdu, kedy do naplnenia participatívnych práv zapojí rodičov, ktorí sú kompetentní aj vo vzťahu k informovaniu ich dieťaťa o situácii v rodine a prebiehajúcim súdnym konaním, osobitne v priebehu ISR.

VSÚ - koordinátor vyslovene konfrontuje rodičov s otázkou, či maloleté dieťa informovali o konaní, akým spôsobom a v akom rozsahu. Zároveň, ak je to vhodné, doručí súd dieťaťu „Info“ leták a to priamo, alebo prostredníctvom kompetentných rodičov, alebo prostredníctvom kolízneho

opatrovníka. Leták by mal byť dieťaťu doručený vždy, ak je zrejmé, že sa rodičia na prvom stretnutí v rámci MDP dohodnúť nevedia, ale predpokladá sa realizácia druhého informatívneho stretnutia.

Pre naplnenie participačných práv dieťaťa môže súd podporne zapojiť kolízneho opatrovníka, ktorý si svoje úlohy plní v zmysle ZoSPOD a s dieťaťom sa počas konania stretáva.

A) Postup, ak dôjde k uzatvoreniu dohody

V optimálnom prípade sa na 1. informatívnom stretnutí uzavrie rodičovská dohoda.

V prípadoch, kedy rodičia bezprostredne po úvodnej edukácii súdu sú ochotní uzatvoriť rodičovskú dohodu je možné a vhodné, aby VSÚ-koordinátor pomohol rodičom naformulovať rodičovskú dohodu podľa toho, ako sa účastníci dohodli (vzor rodičovskej dohody je uvedený v prílohe).

Rodičovská dohoda

Koordinátor prejde základné body dohody s rodičmi a poskytne im informácie a vysvetlí obsah jednotlivých inštitútov (spoločná starostlivosť, osobná starostlivosť, striedavá osobná starostlivosť, zákonné zastupovanie, výživné, stretávanie sa s dieťaťom a pod.)

Rodičovská dohoda na ISR môže byť uzatvorená rodičmi

- 1) v podobe záznamu z ISR alebo
- 2) v podobe samostatného dokumentu - rodičovskej dohody

- ⇒ vzor pre rodičovskú dohodu tvorí prílohu č. 6 tejto Metodiky.
- ⇒ v oboch formách má byť **podpísaná rodičmi**.

Termín schvaľovania rodičovskej dohody

VSÚ - koordinátor môže po dohode so sudcom predložiť dohodu rodičov na schválenie súdom v ten istý deň, ako ju rodičia uzavruť na ISR alebo ak sa dohoda neschvaľuje v ten istý deň, VSÚ - koordinátor má so sudcom vopred dohodnutý termín 1. pojednávania súdu za účelom schválenia rodičovskej dohody. V zázname z ISR sa rodičom v závere dáva termín na vedomie.

Termíny na schvaľovanie dohôd sudcom si VSÚ - koordinátor so sudcom vopred dohodne (osvedčilo sa napr., že sudca si necháva jeden pojednávací deň v mesiaci na schvaľovanie rodičovských dohôd, ktorý oznámi VSÚ - koordinátorovi, prípadne že vo svojich pojednávacích dňoch vyčlení určité časy, napr. prvú alebo poslednú hodinu pojednávacieho dňa na schvaľovanie rodičovských dohôd).

Odporúča sa, aby k schvaľovaniu rodičovskej dohody sudcom došlo max do 2 - 3 týždňov od stretnutia pred VSÚ - koordinátorom. V zásade však intervaly závisia od sudcu, nápadu vecí na súd, veľkosti súdu, podmienok s pojednávacími miestnosťami a pod. **Dôležité však je, aby pri uzatváraní rodičovských dohôd mohol VSÚ - koordinátor poskytnúť rodičom konkrétny termín na schválenie RD!**

Ak sa rodičia nebudú môcť alebo nebudú chcieť zúčastniť pojednávania na schválenie RD, a budú trvať na jej schválení bez ich prítomnosti, VSÚ - koordinátor uvedie túto skutočnosť do záznamu (netýka sa vecí rozvodu!).

Ďalšie potrebné úkony

VSÚ - koordinátor potom dáva pokyn asistentke, aby zažurnalizovala dohodu a záznam, a aby pripravila dohodu na termín u sudcu (prítomní už vzali na vedomie termín pojednávania, neprítomných predvoláva).

Do spisu sa zakladajú aj všetky podania, ktoré rodičia predložili priamo na informatívnom stretnutí rodičov, čo sa aj poznamená v zázname zo stretnutia.

B) Postup, ak na 1. ISR nedôjde k uzatvoreniu dohody

V prípadoch, kedy rodičia bezprostredne po úvodnej edukácii nie sú pripravení dohodnúť sa priamo na ISR, konflikt medzi rodičmi je vyhrotený a bráni v racionálnom uvažovaní o budúcom výkone rodičovských práv a povinností alebo rodičia spolu nekomunikujú, koordinátor spolu s rodičmi prejde, čo je sporné a podľa toho

- ⇒ ak sú rodičia disponovaní dospieť k dohode v dohľadnom čase, len potrebujú ešte časový priestor na komunikáciu, ktorá medzi nimi prebieha, alebo potrebujú tzv. dohodu na skúšku, koordinátor poskytne časový priestor v nadväznosti na ďalšie ISR, prípadne priamo na termín pojednávania;
- ⇒ ak nie sú rodičia sami disponovaní dospieť k dohode, odporučí po konzultácii s orgánom SPODaSK druh odbornej pomoci;
- ⇒ ak rodičia nie sú vôbec disponovaní k dohode a odmietajú aj odbornú pomoc, pokračuje sa v konaní (pokračuje sa druhou fázou súdneho konania);
- ⇒ v konaní (tzv. druhou fázou) sa pokračuje po prvom ISR aj v prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť na výške výživného a je nevyhnutné vykonať dokazovanie vo veci.

BA) Rodičia sú sami disponovaní dospieť k dohode

Ak u rodičov existuje možnosť dospieť k dohode, len potrebujú **d'alší priestor**, alebo chcú **tzv. dohodu na skúšku** (kedy si odskúšajú istú formu starostlivosti alebo styku, ak si ešte nie sú istí, či to bude pre ich maloleté dieťa vhodné), **premyslieť si** vec na základe informácií, ktoré im boli poskytnuté na 1. informatívnom stretnutí, príp. sa porozprávať s dieťaťom.

Konkrétna forma starostlivosti alebo úpravy styku dieťaťa s rodičom (tzv. dohoda na skúšku) **sa vpisuje do záznamu z ISR, ktorý rodičia podpisujú.**

Zároveň sa VSÚ - koordinátor s rodičmi **dohodne na termíne 2. informatívneho stretnutia rodičov**, alebo priamo pojednávania – podľa rozhodnutia zákonného sudcu, pričom termín sa uvedie v zázname v ISR, ktorí podpisujú obaja rodičia.

BB) Rodičia nie sú sami disponovaní dospieť k dohode, je účelná odborná pomoc

VSÚ - koordinátor v súčinnosti s kolíznym opatrovníkom, prípadne aj so psychológom KS zhodnotia vhodnosť ďalšieho postupu, teda akým spôsobom zapojiť spolupracujúce subjekty (napr. RPPS, akreditované subjekty, poradenský psychológ).

Súčinnosť a spolupráca so spolupracujúcimi subjektami sa riadi konkrétnym **spôsobom a podmienkami dohodnutými na stretnutí Lokálnej skupiny MDP.**

Podmienkou je, že rodičia s odbornou pomocou dobrovoľne súhlasia.

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny alebo akreditovaný subjekt

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a akreditovaný subjekt sa rodičom odporučí buď za účelom záchrany manželstva alebo za účelom zlepšenia rodičovskej komunikácie a nadobudnutia rodičovských zručností. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny má možnosť poskytnúť rodičom služby odborného poradenstva, prostredníctvom Referátu poradensko-psychologických služieb alebo mediácie ako odbornej metódy na uľahčenie riešenia konfliktných situácií v rodine (aj prostredníctvom ich mediátora).

Ak rodičia prejavia záujem o služby RPPS, odbornej metódy na uľahčenie riešenia konfliktných situácií v rodine alebo akreditovaného subjektu, VSÚ-koordinátor v súčinnosti s orgánom SPODaSK priamo na stretnutí telefonicky dohodne termín prvého stretnutia rodičov na RPPS alebo akreditovaného subjektu.

Rodičia tento termín berú na vedomie v zázname o ISR, ktorý sa na stretnutí vyhotovuje a rodičmi podpisuje. Následne sa pre RPPS alebo akreditovaný subjekt prostredníctvom orgánu SPODaSK vyhotovuje dožiadanie a začína práca s rodinou, ktorá trvá v priemere tri mesiace. Dožiadanie vyhotovuje VSÚ-koordinátor, zasiela asistent.

Spis ostáva u VSÚ - koordinátora, VSÚ-koordinátor **priebežne sleduje účelnosť tohto postupu.**

„Komerčné služby“ – Mediátor, psychológ

Ak rodičia prejavia záujem o služby komerčného psychológa alebo mediátora (služba je hrazená účastníkmi konania), VSÚ - koordinátor na stretnutí dohodne termín, dokedy mu rodičia oznámia subjekt poskytujúci odbornú pomoc a zároveň si VSÚ - koordinátor dohodne s rodičmi spôsob a termín oznámenia o tom, ako prebieha odborná spolupráca a o jej výsledku. Rodičia tento termín berú na vedomie v zázname o ISR, ktorý sa na stretnutí vyhotovuje a rodičmi podpisuje.

Prebiehajúca odborná pomoc by u psychológa nemala presiahnuť tri mesiace a u mediátora dva mesiace.

Spis ostáva u VSÚ-koordinátora, VSÚ-koordinátor **priebežne sleduje účelnosť tohto postupu.**

Ukončenie odbornej pomoci

Po ukončení odbornej spolupráce sú rodičia spravidla predvolaní na 2. (alebo ďalšie v poradí) informatívne stretnutie. Druhé (alebo ďalšie v poradí) informatívne stretnutie rodičov sa uskutoční na základe dohody zúčastnených na predchádzajúcom informatívnom stretnutí u VSÚ - koordinátora, na ktorom je už vždy prítomný aj kolízny opatrovník a prípadne aj psychológ. Predvolania zasiela asistent na pokyn VSÚ - koordinátora (ak termín 2. ISR rodičia nevzali na vedomie na 1. ISR). Na tomto stretnutí sa vyhodnocuje celý doterajší proces práce s rodinou.

Druhé (resp. ďalšie) informatívne stretnutie rodičov, sa nemusí uskutočniť, ak po skončení poskytovania odbornej pomoci je účelné pokračovať v konaní pojednávaním u sudcu (aj v takom prípade by mal VSÚ – koordinátor, odovzdať spis sudcovi s informáciou o doterajšom priebehu práce s rodinou).

Výsledkom 2. informatívneho stretnutia rodičov je opäť

- ✓ buď uzavretie RD,
- ✓ alebo rodičia konkrétne dohodnutý čas budú realizovať dohodu na skúšku, kedy si odskúšajú istú formu starostlivosti alebo styku, ak si ešte nie sú istí, či to bude pre ich maloleté dieťa vhodné. Konkrétna forma úpravy styku dieťaťa s rodičom sa vpisuje do záznamu, ktorý rodičia podpisujú.

- × v prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť ani po poskytnutí odbornej pomoci, ani na dohode na skúšku, pokračuje sa v riadnom konaní a sudca vykoná dokazovanie (spis VSÚ - koordinátor riadne odovzdáva asistentke, tá sudcovi).

V prípade akýchkoľvek pochybností pri poskytovaní odbornej pomoci (či už z časového hľadiska alebo z hľadiska účelnosti poskytovanej pomoci) je dôvodné, aby VSÚ – koordinátor situáciu konzultoval so zákonným sudcom.

BC) Rodičia nie sú sami disponovaní dospieť k dohode, NIE je účelná odborná pomoc

V prípade, ak jeden alebo obaja rodičia napriek vysvetleniu situácie **nesúhlasia** s využitím žiadnej formy odbornej pomoci, ani s vyskúšaním dohody na skúšku, VSÚ - koordinátor to vyznačí v zázname a spis postupuje späť k sudcovi. Takto vyznačí v zázname z ISR aj druh vybranej odbornej pomoci resp. návrh odskúšať dohodu na skúšku.

Ak nie je rodičovská dohoda dosiahnutá na prvom, maximálne z výnimočných dôvodov na druhom až treťom stretnutí u VSÚ - koordinátora, a odborná pomoc nie je účelná, je vec postúpená sudcovi.

2.3.2 Tzv. autoritatívna fáza

Začína prvým pojednávaním a končí rozhodnutím vo veci. Jej základným atribútom je „upustenie“ od „neformálnosti“ a „dobrovoľnosti“ v súdnom konaní.

Ak rodičia dospeli k dohode, sudca ju posúdi a ak je v najlepšom záujme dieťaťa, túto schváli.

Odporúča sa súdu poučiť rodičov o participačných právach dieťaťa aj počas pojednávania, pri schvaľovaní rodičovských dohôd.

Ak rodičia nedospeli k dohode o výkone ich rodičovských práv a povinnosti k maloletému dieťaťu, sudca v čo najkratšom čase vykoná potrebné dokazovanie a **vo veci autoritatívne rozhodne**.

Rodičia **predložia** na prvom pojednávaní súdu **rodičovskú dohodu**

- ✓ súd takúto dohodu rozsudkom **schváli**, ak je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.
- × Súd vec **prejeda a rozhodne**, ak predložená rodičovská dohoda nie je v najlepšom záujme dieťaťa.

Rodičia **nepredložia rodičovskú dohodu** na prvom pojednávaní súdu

- ⇒ ak nie je priestor na dohodu rodičov, sudca vec **prejeda a rozhodne**
- ⇒ súd zisťuje dôvody, prečo sa rodičia nedohodli alebo prečo rodičia nespolupracovali a podľa fázy konfliktu sa pokúsi o uzatvorenie rodičovskej dohody v rámci vedenia k zmiernemu riešeniu priamo na pojednávaní.

2.4 Osobitosti niektorých typov konaní v rodinnoprávnej agende z pohľadu MDP

Účelom tejto metodiky nie je stanoviť podrobný procesný postup súdneho konania v nižšie uvedených typoch súdnych konaní, tieto súdne konania sa spravujú príslušnými ustanoveniami procesných predpisov. V tejto časti len nadväzujeme na procesný postup a poukazujeme na osobitosti v týchto konaniach, ktoré vyplývajú z aplikácie MDP na súde a z nich vyplývajúcich osobitostí konaní.

Ak VSÚ – koordinátor v konaní o výkon rozhodnutia uskutočňuje informatívne stretnutie s rodičmi, vyššie uvedené procesné postupy sa použijú primerane aj na toto konanie.

2.4.1 Ak je indikované násilie

Domáce násilie je možné identifikovať najmä na základe:

- podaného trestného oznámenia alebo prebiehajúceho trestného konania, kde podozrivým/páchateľom je jeden z rodičov a poškodeným/svedkom je druhý rodič alebo dieťa;
- priestupkového konania pre priestupky proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. b), d) a e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch;
- vykázania násilnej osoby zo spoločného obydľia podľa § 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore;
- podaných návrhov na vydanie neodkladného opatrenia alebo vydaných rozhodnutí o neodkladnom opatrení podľa § 325 ods. 2 písm. g), h) alebo e) CSP alebo § 365 CMP; vyjadrení/šetrení orgánov sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately;
- zastupovania intervenčným centrom pre obe domáceho násillia alebo subjektom poskytujúcim pomoc obetiam (zoznamy intervenčných centier a subjektov dostupné na www.pomocpreobete.gov.sk, v prípade, ak sa subjekt nenachádza na zoznamoch, kontaktujte regionálnu informačnú kanceláriu pre obe <https://prevenciakriminality.sk/p/o-pomoci-obetiam>).

Ak účastník tvrdí v návrhu, alebo vo vyjadrení, že je obeťou násillia, alebo sa zistia skutočnosti, ktoré indikujú násillie, či už medzi rodičmi, alebo voči dieťaťu, VSÚ – koordinátor vždy o tom informuje sudcu, ktorý rozhodne o ďalšom postupe.

Ak takéto skutočnosti podľa predchádzajúce vety VSÚ – koordinátor zistí (vyplynú mu) na ISR, VSÚ - koordinátor toto ISR preruší a ďalší postup skonzultuje so zákonným sudcom.

Existencia skutočností, ktoré nevytvárajú pre obe strany rovnovážne podmienky na prevzatie rodičovskej zodpovednosti sú v zásade dôvodom na pokračovanie autoritatívnou fázou súdneho konania. **Iný postup je na zvážení sudcu**, napr. ak slabšia strana má právne zastúpenie a ochranu jej poskytujú aj subjekty, ktoré sa zaoberajú ochranou obetí podľa osobitných predpisov.¹

2.4.2 Výkon rozhodnutia vo veciach maloletých

Súd zvýrazňuje svoju autoritu aj zásadným dôrazom na rýchlosť konania, ak zo strany rodiča dochádza k nerešpektovaniu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu! V konaní o výkon rozhodnutia **súd nepodporuje snahu** jedného rodiča právoplatnú a vykonateľnú úpravu rodičovských práv zmeniť tým, **že tento rodič nedodržiava vykonateľné rozhodnutie**, najmä ak medzi vydaním rozsudku, ktorý sa nedodržiava a podaním návrhu na výkon rozhodnutia pre nedodržiavanie rozsudku uplynul krátky čas, ktorý objektívne nesvedčí o podstatnej zmene pomerov. V konaní súd zistil, čo je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, a rozsudok je nielen právoplatný a vykonateľný, ale mal by byť aj správny a spravodlivý. To, že ho jeden z rodičov (alebo obaja rodičia) nedodržiava, musí byť odôvodnené závažnými okolnosťami, prečo dochádza k porušovaniu rozhodnutia.

Postupom podľa MDP, vzhľadom na charakter vykonávacieho konania, sa nemá dosiahnuť dohoda rodičov o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností, ale **účelom je dosiahnutie dobrovoľného plnenia rozhodnutia**, ktoré je právoplatné a vykonateľné.

2.4.2.1 Tzv. dobrovoľná fáza konania MDP v konaniach o výkon rozhodnutia

Sudca po obdržaní návrhu na výkon rozhodnutia vyhodnotí, **či je relevantné aplikovať postup podľa MDP**. Sudca spravidla už pozná okolnosti daného prípadu a preto už v tejto fáze uvedie VSU - koordinátorovi možnosti ďalšieho postupu (**pokyny**, ktorými sa VSU - koordinátor riadi).

Postup podľa MDP, v súlade s ustanoveniami štvrtej časti CMP a vyhlášky č. 207/2016 Z. z. odporúčame, ak je predmetom konania styk s maloletým.

---

¹ Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- ✓ **O pridelení vecí** VSÚ – koordinátorovi na ďalší postup **rozhoduje sudca**
  - ! **sudca pozná rodinu**
    - ⇒ preto súčasne stanoví aj **pokyny pre ďalší postup**

- ✓ **Pri výkone rozhodnutia** je osobitne dôležité **rýchle konanie súdu**
  - ⇒ ISR do jedného mesiaca od podania návrhu

- × **Odbornú pomoc** pri výkone rozhodnutia
  - ⇒ **VSÚ-koordinátor už neodporúča,**
  - ⇒ ak je to potrebné a účelné, **sudca nariaduje.**

Nakoľko aj na konania o výkone rozhodnutí vo veciach maloletých sa vzťahujú ustanovenia prvej časti CMP, obdobne ako pri konaní, je možné využiť informatívne stretnutie rodičov a pred nariadením výkonu rozhodnutia umožniť povinnému sa vyjadriť k dôvodom návrhu na tomto stretnutí.

Možnosti ISR s VSÚ - koordinátorom pred nariadením výkonu sú podobné, ako pri konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

Na disponovanie rodičov dospieť k dohode je možné nahliadať len z pohľadu predmetu konania a v prípade výkonu rozhodnutia je to **výlučne dohoda o riadnom plnení súdneho rozhodnutia, ktoré je právoplatné a vykonateľné.** Výkon rozhodnutia nie je pokračovaním rokovaní o rodičovskej dohode, súd plne využíva svoje oprávnenia vyplývajúce mu z procesných predpisov.

Súčasne však zásadou MDP je konať na strane súdu aktívne a efektívne voči účastníkom konania, takže súd môže využívať všetky procesné možnosti, ktoré mu umožňujú procesné predpisy a **postupovať v najlepšom záujme dieťaťa** (mať spolupracujúcich rodičov).

Súdna prax ukazuje, že ISR vedené VSÚ - koordinátorom má aj vo vykonávacom konaní svoj význam, môže poskytnúť možnosť vyriešiť menej závažné dôvody nedodržovania rozsudku, najmä v prípadoch, ak od vydania rozsudku sa zmenili pomery pre úpravu rodičovských práv a povinností (napr. dieťa nastúpilo do inej školy v inom meste) a rodičia medzi sebou dostatočne nekomunikujú. Účasť psychológa KS na ISR vo veciach výkonu rozhodnutia je viac ako vhodná. Prvé ISR sa má uskutočniť bez zbytočného odkladu, spravidla do jedného mesiaca.

Obdobne ako v prípade konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, aj v prípade výkonu rozhodnutia ohľadne styku rodiča s dieťaťom, priebeh ISR závisí od prístupu rodičov a môže prebiehať v rôznych rovinách

- ⇒ rodičia sa vedia dohodnúť;
- ⇒ rodičia sa ešte nedohodli, ale je možné predpokladať, že by sa mohli dohodnúť;
- ⇒ rodičia sa nevedia dohodnúť (pokračuje sa pojednávaním).

Rodičia sú sami disponovaní dospieť k dohode

Späťvzatie návrhu na prvom ISR

Preferovaným postupom v prípade výkonu rozhodnutia, ak rodičia sa vedia dohodnúť o úprave rodičovských práv a povinností, je že zo stany povinného dôjde k riadnemu plneniu súdneho rozhodnutia, o výkone ktorého sa rozhoduje, žiadna zo strán nemá pochybnosť o riadnom plnení a v konaní dochádza **k späťvzatiu návrhu.**

Tento postup ohľadne konania o výkon rozhodnutia sa spravidla uplatní v prípade, ak

- nie sú dôvody na nerešpektovanie rozhodnutia, rodičia si uvedomili následky neplnenia nerešpektovania súdneho rozhodnutia a od svojho konania upustili;
- z ISR vyplýva, že došlo v rodine k zmene pomerov, ktoré majú vplyv na úpravu rodičovských práv a povinností a súčasne
  - o dôjde k späťvzatiu návrhu na výkon rozhodnutia
  - o rodičia vedia uzatvoriť novú rodičovskú dohodu, ktorú súd prejedá (v konaní o UPP) a ak je v záujme dieťaťa schváli.

Následne VSÚ – koordinátor pripraví sudcovi koncept návrhu pre **zastavenie konania** z tohto dôvodu.

Späťvzatie návrhu na druhom ISR

Na základe ISR je zrejmé, že rodičia sú disponovaní dospieť k dohode, ale nedôjde hneď k späťvzatiu návrhu z dôvodu, že **rodičia si potrebujú odskúšať, že súdne rozhodnutie sa bude riadne plniť.**

VSÚ – koordinátor v súlade s pravidlami dohodnutými so sudcom dohodne s rodičmi dobu na odskúšanie riadneho plnenia (ak je predpoklad pre druhé ISR pri výkone rozhodnutia, spravidla sa bude medzi rodičmi skúšať fungovanie nového stavu, ktoré sa na druhom ISR spíše do rodičovskej dohody), spravidla nie viac ako 6 týždňov, a **dohodne termín druhého ISR.**

Preferovaným stavom je, že následne na druhom ISR žiadna zo strán nemá pochybnosť o riadnom plnení a v konaní dochádza **k späťvzatiu návrhu.** Následne VSÚ – koordinátor pripraví sudcovi koncept návrhu pre **zastavenie konania** z tohto dôvodu.

Ak nedôjde k späťvzatiu návrhu účastníci **vezmú na vedomie termín pojednávania** a v konaní sa pokračuje pojednávaním podľa § 374 CMP a nasledujúcich.

Ak nedôjde k uskutočneniu druhého ISR, účastníkom sa zasiela predvolanie na pojednávanie.

Späťvzatie návrhu

Ak sa rodičia vedia dohodnúť, ale nedôjde hneď k späťvzatiu návrhu z dôvodu, že rodičia si potrebujú odskúšať, že súdne rozhodnutie sa bude riadne plniť, a nie je dôvod dohadovať druhé ISR, nakoľko je predpoklad, že **po odskúšaní dôjde k späťvzatiu návrhu na výkon rozhodnutia** (osobitne ak majú právne zastúpenie).

A súčasne účastníci by mali vziať na vedomie aj **termín pojednávania**, pre prípad, že k späťvzatiu návrhu nedôjde.

Konanie o výkon rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností

Informačné stretnutie s rodičmi

- ✓ rodičia sa vedia dohodnúť
  1. hneď
    - ⇒ späťvzatie návrhu
  2. potrebujú čas si „odskúšať fungovanie“
    - ⇒ lehota „na späťvzatie návrhu“
      - ⇒ *vzatý na vedomie*
        - a) *termín 2. ISR*
        - b) *termín pojednávania*
- ✓ späťvzatie návrhu
- × ak nedôjde k späťvzatiu návrhu
  - ⇒ pojednávanie

2.4.2.2 Tzv. Autoritatívna fáza konania MDP v konaniach o výkon rozhodnutia

Na disponovanie rodičov dospieť k dohode je možné nahliadať len z pohľadu predmetu konania a v prípade výkonu rozhodnutia je to **výlučne dohoda o riadnom plnení súdneho rozhodnutia, ktoré je právoplatné a vykonateľné**. Výkon rozhodnutia nie je pokračovaním rokovania o rodičovskej dohode, súd využíva plne svoje oprávnenia vyplývajúce mu z procesných predpisov.

Sudca nariadi pojednávanie a postupuje v súlade s procesnými predpismi.

Ak odborná pomoc je v tejto fáze účelná, tak ju sudca (autoritatívne) nariadi.

V prípade, ak sa návrh preukáže ako odôvodnený, odborná pomoc nemá potenciál priviesť povinného rodiča k dodržaniu rozhodnutia a nie je dôvod konanie zastaviť alebo odložiť, súd pristupuje k realizácii výkonu rozhodnutia. Možnosť uložiť pokutu a využiť ostatné možnosti sankčného postihu týmto nie sú dotknuté.

Konanie o výkon rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností

Pojednávanie

× **rodičia sa nevedia dohodnúť**

⇒ pojednávanie

- „hned“ po ISR
- po neúspešnom uplynutí „lehoty na odskúšanie“
- výzva na dobrovoľné plnenie

1. odborná pomoc nie je účelná

⇒ *rozhodnutie o výkone rozhodnutia*

2. rodičom môže pomôcť odborná pomoc

⇒ **nariadenie** odbornej pomoci,

⇒ *resp. iný procesný postup podľa rozhodnutia sudcu (!)*

ZÁVER

Metodika princípy a priebeh konania multidisciplinárneho prístupu na súde je zavŕšením projektu „Implementácia opatrení na podporu reformy štruktúry a optimalizácie procesov v rodinnoprávnej agende“, ktorú realizovalo MS SR na okresných súdoch SR v rokoch 2022 a 2023. Tento projekt nadväzoval na projekt „Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci“, ktorý začal uplatňovať princípy MDP na pilotných súdoch od septembra 2017.

Táto Metodika reflektuje na problémy, odlišnosti, regionálne rozdiely, ktoré sa pri projekte ukázali ako relevantné. Metodika poukazuje aj na problematické miesta v MDP, a to jednak na citlivú tému násilia vo vzťahoch, či na plné rešpektovanie participačných práv detí počas konania podľa MDP. Metodika poukazuje na možnosti riešenia problémov s aplikovaním citlivého prístupu k týmto témam.

Metodika má ambíciu stať sa dennodennou pomôckou pre sudy pri realizovaní MDP ako modernom prístupe v rodinnoprávnej agende. **Metodika má odporúčací charakter.**

MDP v súdnom konaní pomáha zrýchliť rodinnoprávne konanie, čo sa pochopiteľne najviac prejavilo najmä na zaťaženejších súdoch. Sudcovia dostali väčší priestor venovať sa mimoriadne problematickým kauzám v rodičovských konfliktoch a tiež venovať väčší priestor iným konaniam v rámci poručenskej agendy. Podstatnou zmenou postupne prechádza aj širšia odborná verejnosť (advokáti, orgány sociálnoprávnej ochrany), ktorá sa aktívne zapája prostredníctvom MDP. Najdôležitejšia je však postupná zmena optiky samotných rodičov, ktorí vedia, že po podaní návrhu prejdú MDP. Nastavenie v rodičovskom konflikte na ústretovosť a dohodu sa javí z pohľadu rodičov ako kľúčové. Rodičovská kompetencia dohodnúť sa, je dôležitá z pohľadu záujmu maloletého dieťaťa, ktoré má byť nie len pre súd, ale najmä pre rodičov v centre pozornosti aj v čase ťažkého rozchodu. Práve MDP sa javí ako prostriedok eliminovať potencionálny konflikt na začiatku, nedať mu rozrásť do obľudných rozmerov, ale celé toto náročné obdobie zameriavať rodičov na potreby dieťaťa. V konečnom dôsledku je aj zmena pohľadu potrebná zo strany súdov, ktorých realizácia, zanietenie a nastavenie je pre úspešnú realizáciu MDP najdôležitejšie. Podpora vedenia súdu, chápanie špecifickosti rodinnoprávnej agendy, otvorenosť sudcov, ich neustále vzdelávanie, výber dobrého VSÚ koordinátora, či psychológa súdu a ich vzájomné prepojenie a komunikácia, dôvera – dávajú MDP znaky modernej justície.

PRÍLOHY

Príloha č. 1 „List rodičom“ – vzorový informatívny materiál o aplikácii MDP (zasielaný spolu s predvolaním na ISR)

Príloha č. 2 Vzor popisu postupu súdu pri MDP

Príloha č. 3 Vzorový text predvolanie na ISR

Príloha č. 4 Návrhy formulácií pre prácu s rodičmi

Príloha č. 5 Vzory pre záznam z ISR

Príloha č. 6 Vzory rodičovskej dohody uzavretej na ISR

Príloha č. 7 „List Participačné práva“ – vzorový informatívny materiál o participačných právach detí (zasielaný spravidla spolu s predvolaním na ISR)

Príloha č. 8 Vzor prvotnej výzvy pre ÚPSVaR

Príloha č. 9 Vzor žiadosti na orgán SPODaSK (RPPS)

Príloha č. 1 „List rodičom“

ROZHODOVANIE O MALOLETÝCH DEŤOCH NA OKRESNOM SÚDE .....

Vážení rodičia,

Okresný súd ..... v spolupráci s ďalšími spolupracujúcimi profesiami aplikuje pri rozhodovaní v rodinno-právnej agende multidisciplinárny prístup – zapájanie podporných profesií pri posilnení spolupracujúceho nastavenia rodičov, ktorý pomáha vytváraniu a dlhodobému dodržiavaniu rodičovskej dohody. Sudca môže vo vhodných prípadoch využiť postupy, ktoré zabezpečia dosiahnutie najlepšieho záujmu dieťaťa a rodičia pritom nestrácajú možnosť ovplyvniť ďalší život vlastného dieťaťa alebo detí. Čo vám tento prístup môže ako rodičom ponúknuť a čo pozitívne môžete vniesť ako rodičia do celého súdneho konania?

Naším cieľom je, aby rodičia nevedli súdny spor o vlastné dieťa. Aby o budúcnosti svojich detí rozhodovali sami a nenechávali o nich rozhodovať sudcu. Ide o to, aby si rodičia aj vo svojej ťažkej rozchodovej situácii udržali rodičovskú zodpovednosť a spoluprácu, a to akokoľvek je to práve v tejto chvíli rozchodu páru zložitá a komplikovaná.

Nie je jednoduché dohodnúť sa s človekom, ktorého opúšťate. Nie je jednoduché sa dohodnúť s človekom, ktorý opustil Vás. Vieme o tom. Dôležité ale je, aby Vaše dieťa malo šancu prežiť detstvo a život, ktorý bude rozchodom svojich rodičov čo najmenej poznačený. To je práním každého rodiča. Váš manželský alebo partnerský vzťah sa končí, ale váš rodičovský vzťah bude ešte dlho pokračovať – a to, či bude dobrý alebo konfliktný, priamo ovplyvní vaše dieťa alebo deti.

Sme pripravení vám obom pomôcť nájsť cestu k spolupráci pri výchove vášho dieťaťa, pretože vašu spoluprácu a vašu dohodu nenahradí žiadne súdne rozhodnutie. Na to, aby boli rodičia schopní uzatvoriť dohodu je niekedy nutné vyhľadať zodpovedajúcu profesionálnu pomoc. Tento nový prístup v rodinnoprávnej agende umožňuje súdu takúto pomoc rýchlo a efektívne ponúknuť. Najdôležitejší však stále zostáva spolupracujúci postoj Vás rodičov.

Všetky potrebné informácie sa dozviete na informatívnom stretnutí rodičov, na ktoré ste dostali predvolanie.

Kontaktné údaje súdu:

Príloha č. 2 Vzor popisu postupu súdu v pri MDP

AKO POSTUJUJE OKRESNÝ SÚD ...

Podali ste na Okresný súd .... návrh, ktorý sa týka Vášho maloletého dieťaťa, Vašich detí. Spolu s týmto listom ste dostali aj termín na prvé stretnutie obidvoch rodičov za prítomnosti VSÚ – koordinátora. Na tomto prvom stretnutí Vám obom vysvetlíme, prečo je dohoda rodičov vždy lepšia pre maloleté deti, prečo je dohoda rodičov vždy v záujme ich dieťaťa.

Cieľom je, aby sa rodičia dohodli o úprave podmienok života pre ich dieťa na čas po ich rozchode, alebo v čase, keď sa pomery zmenia. V právnej reči sa to nazýva „Úprava rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu“ alebo ich zmena. Ak rodičia uzavrú dohodu, súd ju schváli, predovšetkým v prípadoch, ak to vyžaduje zákon – vždy pri rozvode manželstva rodičov. Ak sa to nepodarí, nič sa nedeje, konanie pôjde ďalej rôznymi smermi podľa okolností prípadu. Cieľom je podpora pre Vás, aby ste mohli bez negatívnych emócií dlhodobo spolupracovať ako rodičia pri výchove Vášho dieťaťa.

Súd si na stretnutie za prítomnosti kolízneho opatrovníka môže prizvať psychológa. Ak bude potrebná odborná pomoc, navrhne Vám stretnutie na referáte poradensko-psychologických služieb úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, v akreditovanom subjekte, alebo sa rozhodnete využiť služby súkromného psychoterapeuta alebo mediátora. V prípade, ak Vás v konaní zastupujú právni zástupcovia (advokáti), dovoľte, aby sme Vás informovali, že cieľom stretnutia je nastavenie spolupráce a rodičovského zmiernu. Komunikácia súdu v tejto fáze konania je primárne zameraná na Vás ako rodičov. (Priebežné konzultácie s právnym zástupcom, ktorý sa informačného stretnutia rodičov môže zúčastniť, nie sú vylúčené.)

Predpokladáme, že ako rodičia nakoniec nájdete dohodu. Opäť zdôrazňujeme, že dohoda je vždy lepšia a viac v záujme dieťaťa, ako rozhodnutie súdu. Pokiaľ sa to napriek Vašej snahe a ochote nepodarí, súd nakoniec rozhodne meritórnym rozhodnutím. Pri rozhodovaní však vždy zohľadní, ako obidvaja rodičia spolupracovali na ceste hľadania dohody. Každopádne, uprednostnenie vlastného záujmu pred záujmom dieťaťa, ktoré by inak malo mať prístup k obidvom milujúcim a vzájomne sa rešpektujúcim rodičom, môže signalizovať zníženie rodičovských kompetencií.

Sme presvedčení, že poskytovaním pomoci a priestoru rodičom bude autoritatívnych súdnych rozhodnutí o výchove, výžive, či styku rodičov s ich maloletými deťmi, čo najmenej. O výchove dieťaťa totižto nemajú rozhodovať sudcovia, ale práve ich rodičia a to bez ohľadu na skutočnosť, či spolu žijú alebo nie.

Príloha č. 3 Vzorový text predvolanie na ISR

Na všetkých podaniach v tejto veci uvedte
spisovú značku:

PREDVOLANIE NA INFORMATÍVNE STRETNUTIE

podľa §51b vyhl. MS SR č.543/2005 Zb.

V právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa/deti:

maloletá....., nar. DD.MM.RRRR, bytom u matky

maloletý....., nar. DD.MM.RRRR, bytom u otca

matka :....., nar. DD.MM.RRRR, bytom ...

otec: ....., nar. DD.MM.RRRR, bytom ...

o .....

Vás predvolávame na

**informatívne stretnutie rodičov, ktoré sa uskutoční dňa DD.MM.RRRR o
..... hod. v miestnosti č. dv. ...., na posch. č. .... budovy Okresného súdu**

.....

Informatívne stretnutie rodičov má za cieľ zvýšiť efektivitu súdneho konania a prispieť k objasneniu informácií, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa. **Súd Vám na stretnutí umožní vyjadriť sa k veci a podrobnejšie Vám objasní svoj procesný postup v konaní, preto je Vaša osobná účasť nevyhnutná. Na podporu svojich tvrdení si prineste na súd listiny, ktoré sa na vec vzťahujú a doposiaľ nie sú v prvopise na súde.** Prineste si so sebou túto pozvánku a svoj občiansky preukaz, resp. iný relevantný doklad totožnosti.

Informatívne stretnutie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Na návrh účastníka konania môže byť odročené len vtedy, ak sa naň účastník konania alebo jeho advokát z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť. Od advokáta možno okrem dôvodov, ktoré nastali krátko pred informatívnym stretnutím a okrem prípadu, ak advokát súdu preukáže, že účastník, ktorého zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, vždy spravodlivo žiadať, aby sa dal zastúpiť iným advokátom.

Účastník konania, ktorý navrhuje odročenie informatívneho stretnutia, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedel alebo mohol dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohol predpokladať. Ak súd zistí, že účastníkom konania uvedený dôvod na odročenie nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí účastníka konania, ktorý odročenie navrhol. Účastník konania, ktorý navrhuje odročenie stretnutia, je povinný uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ho možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jeho návrhu na odročenie.

Ak došlo k odročeniu informatívneho stretnutia z dôvodov uvedených účastníkom konania a tieto dôvody neboli súdu následne preukázané alebo ich nemožno považovať za dôležité, súd môže

rozhodnúť, že na ďalšie návrhy o odročenie informatívneho stretnutia nebude prihliadať.
Ak sa na informatívne stretnutie **bez ospravedlnenia nedostavíte** vo vytýčenom termíne, súd
Vám môže uložiť **poriadkovú pokutu až do výšky 500 €**.

Na stretnutie je potrebné doložiť príjem za posledných 12 mesiacov.

Okresný súd ..... dňa .....

.....
Vyšší súdny úradník - koordinátor

Za správnosť vyhotovenia: .....

Príloha č. 4 Návrhy formulácií pre prácu s rodičmi

- Dieťa má právo na oboch rodičov. Tomuto právu však predchádza právo na fyzicky a emočne bezpečné prostredie.
- Rodičovské práva a povinnosti sa nedajú oddeliť. S každým jedným právom ide povinnosť a naopak.
- Podmienkou vytvorenia emočne bezpečného prostredia je, že sa rodič zdrží súdenia a kritiky druhého rodiča v prítomnosti dieťaťa a aktívne oceňuje a podporuje druhého rodiča v jeho/jej rodičovskej role.
- Partnerský konflikt do rodičovstva nepatrí. (Ex)partnerský a rodičovský vzťah sú dva rôzne vzťahy.
- Vy máte právo na posledné slovo pri tvorbe dohody - a tým aj konečnú zodpovednosť za výsledok.
- Je v poriadku sa hnevať na človeka, s ktorým sa rozvádzam, nie je v poriadku tento hnev prejavovať pri výchove spoločného dieťaťa.
- Je pre vás výhodnejšie v prípade potreby si dopriať čas na odbornú podporu (a v prípade potreby aj preto odročiť konanie), ako pre predsudky alebo momentálny stres podpísať rýchlo vytvorenú dohodu s ktorou vnútorne nesúhlasíte alebo ktorá nepokrýva dostatočne komplexne vašu rodinnú realitu.
- Na druhej strane v prípade, ak sa zmenia okolnosti, na základe ktorých teraz uzatvárate rodičovskú dohodu tak, že už nebude spravodlivé ju v tomto znení dodržiavať, máte vždy možnosť využiť odbornú podporu a dohodu v budúcnosti zmeniť. Pri podstatnej zmene okolností máte právo požiadať súd o zmenu rozhodnutia, ktorým dohodu schválil. Váš život aj život vašich detí sa bude vyvíjať a meniť, na vás záleží, ako v budúcnosti budete vedieť tieto zmeny riešiť.

Príloha č. 5 Vzor záznamu z ISR

spis. značka: **P../...../202..**

ZÁZNAM

**z 1. informatívneho stretnutia rodičov (ďalej len „ISR“)
napísaný na Okresnom súde ....., dňa ..... o ..... hod.**

právna vec navrhovateľa/navrhovateľky: ....., proti: ....., v konaní o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností k mal. deťom / úpravu práv a povinností k mal. deťom
.....

1. Identifikačné údaje o účastníkoch konania a prítomných osobách na ISR:

„Prítomní: ..... - vyšší súdny úradník

..... - navrhovateľ/navrhovateľka

Dátum narodenia:

Rodinný stav:

Iné vyživovacie povinnosti:

Zamestnanie a postavenie v ňom:

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

Trvalé bydlisko:

Korešpondenčná adresa:

Tel. číslo:

Štátna príslušnosť: SR

Totožnosť overená podľa občianskeho preukazu č.

PZ navrhovateľa/navrhovateľky:.....

..... - manželka navrhovateľa/manžel navrhovateľky

Dátum narodenia:

Rodinný stav:

Iné vyživovacie povinnosti:

Zamestnanie a postavenie v ňom:

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

Trvalé bydlisko:

Korešpondenčná adresa:

Tel. číslo:

Štátna príslušnosť: SR

Totožnosť overená podľa občianskeho preukazu č.

PZ manželky navrhovateľa/manžela navrhovateľky:.....

Kolízny opatrovník: .....

Psychológ: ....."

2. Stručné poučenie účastníkov konania o procesných právach a povinnostiach:

- informácia o tom, že sa vyhotovuje záznam technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku,
- konštatovanie o zachovaní miestnej príslušnosti,
- o zaplatení SP (v prípade rozvodu).

3. *Navrhovateľ/navrhovateľka prednesie svoj návrh a v prípade rozvodu sa stručne vyjadrí o príčinách rozvratu manželstva a o záujme/nezáujme využiť služby odbornej pomoci za účelom záchrany manželstva.*

4. *Vyjadrenie manžela/manželky navrhovateľky/navrhovateľa k návrhu.*

5. *V prípade nesúladu v postoji manželov k rozvodu - odporúčanie odbornej pomoci za účelom sanácie manželstva.*

V opačnom prípade sa pristupuje k úprave práv a povinností.

6. *Rodičia postupne prezentujú svoje predstavy o budúcom fungovaní vo vzťahu k maloletým deťom.*

7. *Spoločné hľadanie riešení v spolupráci so všetkými spolupracujúcimi subjektmi s dôrazom na to, že rodičia sú tí, ktorí v tomto štádiu konania majú najväčšie kompetencie.*

V prípade, že sa riešenie nájde, ale rodičia nie sú jednoznačne presvedčení, či to bude v praxi realizovateľné a či to bude vyhovovať mal. deťom, nastaví sa skúšobné adaptačné obdobie spravidla na obdobie max. 3 mesiacov a následne sa určí termín 2. ISR, kde sa situácia vyhodnocuje.

8. *V prípade, že je medzi rodičmi pozorovaná zlá komunikácia - odporúčanie odbornej pomoci za účelom zlepšenia komunikačných zručností. Proces trvá cca 3 mesiace, následne sa zrealizuje 2. ISR.*

Termín u odborníka sa dohaduje priamo na ISR prostredníctvom koordinátora.

9. *Poučenie rodičov o povinnosti informovať maloleté deti o prebiehajúcom konaní.*

10. *Priestor na vyjadrenie pre kolízneho opatrovníka, psychológa, príp. na otázky rodičov.*

11. *Príjmy a výdavky - dokladanie do spisu príp. ústne do záznamu.*
12. *Spisovanie rodičovskej dohody spojené s podpisom rodičov.*
13. *Informácia o termíne pojednávania spojeného so schvaľovaním rodičovskej dohody.*

„Rodičia sa na úprave práv a povinností k maloletej dohodli formou rodičovskej dohody, ktorú navrhujú súdom schváliť. Zároveň vzali na vedomie termín schválenia rodičovskej dohody, ktorý je stanovený na

.....o ..... hod., č. pojednávacej miestnosti ....."

14. *Záznam z ISR sa podpisuje a vyhotovuje rovnopis pre každého zo zúčastnených + podpisuje sa RD*

.....

podpis matky

.....

podpis otca

.....

podpis KO

.....

podpis VSÚ - koordinátora

Príloha č. 6 Vzor Rodičovskej dohody uzatvorenej na ISR

DOHODA

o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a určení výživného

vyhotovená na Okresnom súde ..... (ďalej len „Okresný súd“)
uzatvorená podľa § 24 ods. 3 Zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine v znení neskorších
predpisov

I.

Účastníci dohody

Matka: .....
narodená: .....
trvale bytom: .....
občan .....

(ďalej „**Matka**“)

Otec: .....
narodený: .....
trvale bytom: .....
občan .....

(ďalej „**Otec**“ a pre spoločné označenie Otca a Matky maloletého dieťaťa ďalej aj „**Rodičia**“)

II.

Predmet a cieľ dohody

Rodičia maloletého ....., narodeného ....., trvale bytom..... (ďalej len „Maloletý“) touto dohodou upravujú výkon svojich rodičovských práv a povinností ako podklad pre schválenie rodičovskej dohody rozsudkom v konaní o ..... vedenom na Okresnom súde pod **spis. zn. ...P/...../202..** .

Každý z rodičov uzavretím tejto dohody deklaruje svoj záujem riešiť všetky záležitosti ohľadne ich maloletého dieťaťa spoločne a predovšetkým v prospech maloletého dieťaťa. Uzavretím tejto dohody ako rodičia deklaruujeme záujem byť **spolupracujúcimi rodičmi**, nakoľko sme si vedomí skutočnosti, že emočné bezpečie nášho dieťaťa nie je možné dosiahnuť bez našej vzájomnej priateľskej komunikácie.

III.

Úprava výkonu rodičovských práv a povinností

(návrh textu pre striedavú osobnú starostlivosť, text je potrebné upraviť v závislosti od predmetu konania a dohody rodičov)

1. *Maloleté dieťa ..... sa zveruje do **striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov** v týždenných intervaloch tak, že:*
  - *matka sa zaväzuje zabezpečovať osobnú starostlivosť maloletého dieťaťa každý párny týždeň od nedele, ktorá predchádza začiatku párneho týždňa od 18:00 hod. do nasledujúcej nedele do 18:00 hod.,*
  - *otec sa zaväzuje zabezpečovať osobnú starostlivosť maloletého dieťaťa každý nepárny týždeň od nedele, ktorá predchádza začiatku nepárneho týždňa od 18:00 hod. do nasledujúcej nedele do 18:00 hod.*
2. *Miestom odovzdávania a preberania maloletého dieťaťa bude bydlisko odovzdávajúceho rodiča.*
3. *Každý z rodičov sa zaväzuje v stanovenom čase odovzdať maloleté dieťa do osobnej starostlivosti druhého rodiča s jeho osobnými vecami a riadne ho na stretnutie pripraviť.*
4. *Každý z rodičov je oprávnený a povinný maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.*
5. *Výživné sa zo strany rodičov v čase trvania striedavej starostlivosti neurčuje.*

III.

Úprava výkonu rodičovských práv a povinností

(návrh textu pre osobnú starostlivosť jedného z rodičov, text je potrebné upraviť v závislosti od predmetu konania a dohody rodičov)

1. *Maloleté dieťa ..... sa zveruje do **osobnej starostlivosti** matky/otca.*
2. *Obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.*
3. *Otec/matka sa zaväzuje prispievať na výživu maloletého dieťaťa ..... sumou vo výške ..... Eur mesačne, ktoré bude poukazovať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky/otca, počnúc dňom ..... opakovane do budúcnosti.*
4. *Dlžné výživné sa určuje/neurčuje.*

5. *Styk otca/matky s maloletým dieťaťom sa neupravuje / príp. upravuje tak, že otec/matka je oprávnený/á stýkať sa s maloletým dieťaťom:.....*

IV.

Ďalšie ustanovenia

Ak rodičia trvajú na dohode aj v častiach, ktoré nepodliehajú schváleniu súdu, a je to v záujme dieťaťa, môžu byť tieto skutočnosti uvedené v dohode, pod iným bodom ako tie, ktoré podliehajú schváleniu súdu. VSÚ – koordinátor rodičov výslovne poučí, že tieto nebudú predmetom schválenej rodičovskej dohody súdom, ale sú pre rodičov záväzné. Môže sa jednať o napríklad:

- *Ak sa styk z vážnych dôvodov neuskutoční v stanovených termínoch, je matka povinná otca vopred, najneskôr do 24 hodín, o tejto skutočnosti upovedomiť a dohodnúť s otcom náhradný termín stretnutia.*
- *Otec sa zaväzuje, že bude prispievať polovicou vyčíslených nákladov na všetky výdavky, ktoré súvisia so športom, ktorému sa maloletý ..... venuje.*
- *Otec sa zaväzuje, že bude prispievať polovicou vyčíslených nákladov na zubný strojček a optické pomôcky maloletého .....*
- *Rodičia sa zaväzujú, že sa budú navzájom informovať o všetkých dôležitých veciach, týkajúcich sa:*
  - *zdravia maloletých detí, vrátane každej návštevy pediatra alebo odborného lekára. V prípade akéhokoľvek neštandardného zdravotného výkonu sa vyžaduje súhlas oboch rodičov*
  - *ich duševného stavu;*
  - *školských výsledkov a výchovných a pedagogických opatrení;*
  - *dlhodobějších pobytov (v trvaní viac než jednu noc) mimo miesto pobytu. V takomto prípade je každý z rodičov oprávnený vedieť, kde sa deti nachádzajú, ako dlho budú odcestované, na akej adrese sa budú zdržiavať a kontakt, na ktorom sú zastihnuteľné. Ten z rodičov, ktorý pobyt zariadoval, je povinný druhému rodičovi informácie bezodkladne odovzdať;*
  - *v prípade, že bude dieťa/deti užívať lieky, je každý z rodičov pri odovzdávaní dieťaťa/detí povinný odovzdať druhému rodičovi aj lieky a oznámiť mu spôsob, množstvo a čas, v ktorom sa lieky užívajú.*

V.

Záverečné ustanovia

Matka a Otec berú na vedomie, že táto dohoda pre účely vykonateľnosti v časti bodu III. podlieha schváleniu súdom. V ostatných častiach dohoda je medzi účastníkmi dohody záväzná.

Rodičia spoločne prehlasujú, že dohodu uzatvárajú slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne v záujme ich Maloletého tak, aby bol zabezpečený jeho riadny vývin v najväčšej možnej miere.

Dohoda je vytvorená v 4 rovnopisoch, z ktorých každý účastník obdrží po jednom vyhotovení a zvyšné dva sú určené pre potreby Okresného súdu.

Matka a Otec prehlasujú, že si túto dohodu prečítali a s jej obsahom súhlasia, čo potvrdzujú svojím vlastnoručným podpisom.

V ....., dňa .....

Meno, priezvisko

Matka

Meno, priezvisko

Otec

Príloha č.7 List participačné práva

Vážení rodičia!

Radi by sme upriamili Vašu pozornosť na práva, ktorým sa hovorí participačné, t. j. právo dieťaťa na informácie o veciach, ktoré sa ho týkajú – a teda aj tomto súdnom konaní. Rovnako právo vyjadriť svoj názor. Tieto práva sú formulované v Dohovore o právach dieťaťa, Zákone o rodine a Civilnom mimosporovom poriadku. Tieto práva sú dôležité pre Vaše dieťa nie len pre samotné naplnenie práv, ale najmä aj pre naplnenie psychologických potrieb Vášho dieťaťa.

Veríme, že ako rodičia ste plne kompetentní informovať Vaše dieťa o prebiehajúcom súdnom konaní, vypočuť a zohľadniť jeho názor, ktorý následne sprostredkujete súdu. Participačné práva dieťaťa majú byť naplnené predovšetkým prostredníctvom jeho rodičov, no ak to tak nebude, túto povinnosť preberá všetkou zodpovednosťou súd, prípadne orgán sociálnoprávnej ochrany.

Mnoho rodičov si myslí, že je správne, deti ochrániť od informácie, že prebieha súdne konanie, nezaťažovať ich informáciami alebo kontaktom so súdom.

Je bežné, že napriek rozhodnutiu rodiča ochrániť a nezaťažovať deti, deti veľmi dobre rozumejú tomu, čo sa medzi ich najdôležitejšími dospelými deje. Cítia, ako sa na seba hneváte, ako sa trápíte. A najmä: ak ich so situáciou neoboznámite ako rodičia, deti sa o situácii i tak dozvedia (napr. sa nájde niekto iný, komu táto informácia vyklízne z úst a často ešte aj tým najmenej vhodným spôsobom).

Ak sa dieťaťu mení rodinná situácia, dieťa potrebuje istotu. Úlohou rodičov je vysvetliť dieťaťu, čo sa bude diať a ubezpečiť ho, že je v poriadku to, čo bude cítiť. Život nám prináša situácie, že sa ľudia rozchádzajú, ale často ani oni samy nevedia, čo sa bude diať zajtra, o týždeň. Aj v tomto pociťte žije vaše dieťa, je dôležité o tom neustále hovoriť.

Akú informáciu má dieťa vedieť v tomto konaní?

Vaše dieťa je účastníkom konania. Nie je to bežná situácia. Je to mimoriadna situácia pre všetkých zúčastnených a najmä pre dieťa. Vysvetlite dieťaťu, čo sa deje. Aké konanie na súde prebieha, o čom to je – a teda najmä, že je to o ňom. Že má na súde aj zástupcu, ktorý ho zastupuje a kto to je.

Je dôležité, aby dieťa vedelo, že môže otvorene vyjadriť svoj názor, povedať, čo chce, čo si myslí, ako sa cíti. Že to môže povedať vám, ako rodičom, svojmu zástupcovi, orgánu sociálnoprávnej ochrany, ale že môže to povedať aj priamo sudcovi, či sudkyni. Uistite sa, ako rodičia, že tomu porozumelo, že viete, čo si praje. A ak je dostatočne zrele, dajte mu kontakt na kolízneho opatrovníka, či na súd. Môžete si pritom pomôcť aj letákmami, ktoré Vám budú doručené na súde.

Na druhej strane tohto listu Vám ponúkame zopár nápomocných podnetov, ako s deťmi hovoriť.

Ak je Vaša situácia v rodine priveľmi zložitá, neviete, akým spôsobom komunikovať o tejto situácii s deťmi, môžete vyhľadať pomoc a to aj prostredníctvom VSÚ koordinátora na súde, alebo prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany.

Zopár podnetov ako na to:

- *Ak je to možné, informáciu, že sa rozchádzate, povedzte dieťaťu spolu. Ak sa to nedá, postupujte aspoň férovovo, žiadne zahmlievanie.*
- *Myslite na to, že naďalej ostávate tými najdôležitejšími ľuďmi v živote dieťaťa, aj keď každý z vás pôjde svojou cestou.*
- *Urobte to čo najprirodzenejšie. Správajte sa čo najspontánnejšie. Nepreplánujte tú chvíľu. Ale ani ju neodkladajte. Predstavte si, ako sa cítite vy, keď počujete vetu „Musíme sa porozprávať“. Keď ju už vyslovíte, tak potom ten rozhovor aj začnite. Každé predĺžovanie bude bolieť.*
- *Pred deťmi nezakrývajte svoje vlastné emócie, buďte autentickí. Pre deti je v poriadku vidieť, keď vždy veselá mamina alebo tata, ktorý je samý žart, na chvíľu zvažujú. Pomenujte ten pocit. Vyhnite sa však ukazovaniu hnevu na situáciu alebo druhého partnera. Pamätajte, že dieťa má vzťah s oboma rodičmi a bude ho mať i po vašom rozchode.*
- *Radšej menej – stačí pár viet. Deti nepotrebujú vedieť, čo všetko ste robili, aby sa to, čo sa deje, nestalo, nepotrebujú ani zložitú analýzu či frázy. V pomenovaní vecí buďte citliví, ale choďte priamo k veci.*
- *Predostrite deťom svoj krátkodobý plán: čo sa bude diať v najbližších týždňoch. Kedy budú s jedným a kedy s druhým rodičom. Kto bude s nimi chodiť na krúžky. Či sa budú sťahovať, a ak áno, tak kam a čo sa stane s ich vecami. Deti potrebujú mať istotu.*
- *A nezabudnite na jednu z najdôležitejších vecí: opýtajte sa detí, ako sa cítia, buďte pokojní a najmä skutočne aktívne počúvajte, čo deti hovoria. Veta „To nie je tvoja vina“ - nie je iba fráza. Deti ju potrebujú počuť, uvoľní a upokojí ich.*
- *Informáciu, že sa rozchádzate, povedzte najskôr deťom a až potom všetkým ostatným – babičkám a dedom, tetám, strýkom, bratrancom a sesterniciam či priateľom. Určite nie naopak.*

Čo sa môže s vašimi deťmi pri rozchode, alebo inej záťažovej situácii v rodine stať? Aké môžu byť signály, ktoré môžu naznačovať, že niečo nie je v poriadku?

- *Deti sa môžu ocitnúť v tzv. konflikte lojality. To zjednodušene znamená – každému z vás dvoch hovoria to, čo chcete alebo čo si oni myslia, že chcete počuť. Prestávajú byť autentické, pretože im záleží na vzťahu s oboma rodičmi alebo aj majú strach. Týmto sa učia vyhovárať, uhýbať a potláčať svoje vlastné emócie niekam dozadu.*

- *Niektoré deti v čase rozpadu rodiny prestanú robiť veci, ktoré predtým robili veľmi radi – športovať, chodiť na krúžky, už toľko nie sú s kamarátmi či kamarátkami... Pýtajte sa ich, čo sa deje a pozorne im načúvajte.*

Deti ťažko znášajú, keď si z nich robíte v čase rodinných kríz dôverníkov či dôverníčky. Niekedy radi preberú rolu rytiera, ktorý zachraňuje mamu alebo otca. Je dôležité vedieť, že ich to udržiava vo víre rodičovskej vojny, úplne v epicentre, kladie to na nich priveľkú zodpovednosť, ktorá na ich plecia rozhodne nepatrí. Skúste im nechať vlastný priestor a nedávajte ich do roly, ktorá im nepatrí. Nie sú vašimi rodičmi, dôverníkom ani terapeutom.

Vaše dieťa má práva, ktoré by sme mali všetci rešpektovať.

Príloha č. 8 Vzor prvotnej výzvy pre ÚPSVAR

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

oddelenie SPODaSK

MESTO

Váš list číslo/zo dňa

Naša sp. značka

Vybavuje/kl.

zo dňa

VEC: Žiadosť o podanie správy

V právnej veci starostlivosti súdu **o mal. Janku Novú, nar. DD.MM.RRRR, bytom u matky**, v konaní zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Mesto, dieťaťa matky: Jana Nová, nar. DD.MM.RRRR, bytom Mesto, ulica č. 7, a dieťaťa otca: Jan Nový, nar. DD.MM.RRRR, bytom Mesto, ulica č. 38 **v konaní o .....** Vás žiadame o prešetrenie rodinných, sociálnych a bytových pomerov maloletého/-tých detí.

Zároveň Vás žiadame, aby ste v rámci sociálneho šetrenia vykonali pohovor s maloletým/-mi dieťaťom/-deťmi v súlade s jeho vekom a mentálnou vyspelosťou a informovali ho o prebiehajúcom súdnom konaní, objasnili mu dôsledky súdneho rozhodnutia, poučili ho o možnosti konať samostatne pred súdom a o práve zvoliť si blízku osobu (okrem účastníkov konania) za opatrovníka v konaní. Závery z tohto pohovoru uveďte vo svojej správe. V prípade zvolenia blízkej osoby za opatrovníka, je potrebné uviesť údaje o tejto osobe (§116 a §117 CMP). Ak počas šetrenia druhý rodič bude súhlasiť s návrhom v plnom rozsahu, uvedené oznámte tunajšiemu súdu e-mailom, alebo ak rodičia už uzavreli rodičovskú dohodu, správu je možné podať len ústne do zápisnice na pojednávaní.

Inak správu v potrebnom počte rovnopisov žiadame súdu **zaslať v lehote najneskôr do 3 dní pred termínom výsluchu.**

Za správnosť vyhotovenia:

.....

súdna asistentka

.....

vyššia súdna úradníčka

Príloha č. 9 Vzor žiadosti na Orgán SPODASK (RPPS)

- **Kanc.**

1. Zašli na RPPS ÚPSVaR Mesto záznam zo stretnutia + žiadosť (**k rukám** .....):

V právnej veci .....

Popis skutočností, ktoré vyplynuli z prvého informatívneho stretnutia:

(Otec maloletých podal návrh na úpravu práv a povinností, pričom mal záujem najmä o úpravu styku s deťmi, keďže do podania návrhu nemal možnosť tráviť s deťmi plnohodnotný čas. Obaja rodičia však majú snahu rešpektovať záujem maloletých a uvedomujú si nevyhnutnosť zachovania oboch rodičov v živote ich maloletých detí. Súhlasili aj s rozhovorom s maloletými na súde. Problematickou sa ukázala komunikácia medzi rodičmi, a taktiež aj komunikácia medzi staršou dcérou a otcom. Matka vidí dôvod v tom, že sa otec o dcéry nezaujíma, málo sa s nimi rozpráva a nevhodne s nimi trávi čas. Na súde si nastavili podmienky fungovania počas víkendov no ukázalo sa, že staršia dcéra u otca prespávať nechce, aj keď presne nevie popísať dôvody prečo. Otec však nátlak nevyvíja, vždy dcéry odvezie domov, ak o to prejavia záujem. Rodičia si uvedomujú, že deti vnímajú ich narušenú komunikáciu, preto prejavili záujem o spoluprácu s RPPS. Majú záujem aj o postupné nastavovanie si režimu zo stretnutia na stretnutie s Vašou pomocou tak, aby postupne dochádzalo k zintenzívňovaniu kontaktu otca s dcérami.)

„Na základe uvedeného Vás žiadame, aby ste účastníkom konania poskytli služby či už v oblasti individuálneho, alebo párového poradenstva za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie a za účelom realizácie rodičovských kompetencií a nájdenia najlepšej formy starostlivosti tak, aby boli v živote maloletých zachovaní obaja rodičia s prihliadnutím na vyslovený záujem maloletých. V prípade potreby Vás žiadame aj o zapojenie staršej dcéry do procesu práce s rodinou ak to bude možné.

V predmetnej veci Vás zároveň žiadame, aby ste o doterajšej činnosti v oblasti psychologického (inéno odborného) poradenstva s danou rodinou písomne informovali tunajší súd a taktiež aby ste nás informovali o tejto činnosti v lehote cca troch mesiacov.

Za spoluprácu Vám vopred ďakujem.“

V ....., dňa .....

.....
vyšší súdny úradník